

RAPPORTAGE VEILIGHEIDSBELEID PROVINCIE UTRECHT 2005

Inhoudsopgave	blz.
1. Inleiding	3
2. Landelijke ontwikkelingen rond het wettelijk kader openbare orde en veiligheid	
2.1 Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding	4
2.1.1 Gemeenten	4
2.1.2 Regio	4
2.1.3 Provincie	4
2.1.4 Rijk	5
2.2 Kabinetsstandpunt Veiligheidsregio's	5
2.3 Politiewet	6
2.4 Waterstaatswetgeving	7
3. Voorbereidende fase (proactie, preventie en preparatie)	
3.1 Ontwikkeling Veiligheidsregio Utrecht	8
3.2 Planvorming	
3.2.1 Provinciaal Coördinatie Plan	10
3.2.2 Planvorming gemeenten	10
3.2.3 Planvorming Veiligheidsregio	11
3.2.4 Planvorming waterbeheerders	11
3.3 Opleiden en oefenen	
3.3.1 Opleiden en trainen	12
3.3.1.a kabinet van de commissaris van de Koningin	12
3.3.1.b College van gedeputeerde staten, directieraad en crisiscoördinatoren	12
3.3.1.c Interprovinciaal opleidingsbeleid	12
3.3.2 Oefenen	13
3.3.2.a Provinciale oefeningen	13
3.3.2.b Evaluatie (toetsing)	13
3.3.2.c Interprovinciaal oefenbeleid	13
3.4 Inzicht in risico's	
3.4.1 Risico-inventarisatie	13
3.4.1.a Inventarisatie kwetsbare objecten/brandveiligheid	14
3.4.1.b Vitale infrastructuur	14
3.4.2 Risico-kaart	14
3.4.3 Registratiebesluit	15
3.4.4 Overstromingssscenario's dijkringen	16
3.5 Toetsing en toezicht	
3.5.1 Toetsingskaders en toetsing door provincie	16
3.5.2 Stand van zaken ingediende plannen	
3.5.2.a Crisisbeheersingsplannen	17
3.5.2.b Regionaal beheersplan	17
3.5.3 Inspectie Openbare Orde en Veiligheid	
3.5.3.a algemene doorlichting	17
3.5.3.b ontwikkeling toezicht op de voorbereiding van de provincie bij de rampenbestrijding	18
3.6 Communicatie	

3.6.1	Voorlichting in crisissituaties	18
3.6.2	Convenant calamiteitenzender	19
3.6.3	Publieksinformatienummer	19
3.6.4	Multiteam	20
3.7	Veiligheidsbeleid	
3.7.1	Gemeentelijk veiligheidsbeleid	20
3.7.2	VeiligheidsVizier	21
3.7.3	Provinciaal veiligheidsbeleid	21
3.8	Bestuurlijke en ambtelijke overleggen over openbare orde en veiligheid	22
3.9	Afstemmingsoverleg openbare orde en veiligheid met Nationaal Coördinatie Centrum	23
4.	Acute fase (repressie)	
4.1	Bestuurlijke coördinatie	24
4.1.1	De commissaris van de Koningin	24
4.1.2	Regionaal Coördinerend Beleidsteam	24
4.2	Informatieuitwisseling	25
4.3	Bijstand	25
5.	Nazorg	
5.1	Afleggen van politieke verantwoording	26
5.2	Evaluatie	26
5.3	Nazorg voor bij crisisbeheersing betrokken medewerkers	26
5.4	Faciliteren	26
6.	Financiële verantwoording	27
7.	Samenvatting van de behaalde resultaten van de afgelopen twee jaar en de activiteiten voor de komende twee jaar	29

RAPPORTAGE VEILIGHEIDSBELEID PROVINCIE UTRECHT 2005

1. Inleiding

Veiligheid is een belangrijk thema binnen de samenleving en de Nederlandse overheid. Recente crises, rampen en bijna-rampen, criminaliteit en overlast, terroristische aanslagen en extreme natuurschijnselen zijn oorzaken van een breed gevoelde maatschappelijke onrust en onveiligheidsgevoelens. "Veiligheid" kent een breed scala aan onderwerpen die bepalend zijn voor de mate waarin we ons veilig voelen: verkeersveiligheid, criminaliteit, sociale veiligheid, overlast, crisisbeheersing, brandveiligheid, terreur, overstromingen, ontploffingen, vervoer van gevaarlijke stoffen: het al dan niet voorkomen en beheersen van de gevolgen door de overheid zal bepalend zijn voor het veiligheidsgevoel. Veiligheidsbeleid zal vooral op lokaal en regionaal niveau moeten worden vormgegeven. Veiligheid is immers primair een lokale aangelegenheid en daarmee een gemeentelijke taak. De provincie heeft slechts een beperkte rol ten aanzien van veiligheid. Maar er zijn ook veiligheidsaspecten die binnen alle gemeenten spelen, die een effect hebben op zeer veel gemeenten of zaken waarvoor kleinere gemeenten te weinig capaciteit hebben. Voor die zaken kan het nuttig zijn het beleid gezamenlijk te ontwikkelen en uit te voeren. Het ontwikkelen van een routenet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is daarvan een voorbeeld. Maar ook het ontwikkelen en actualiseren van een model voor een crisisbeheersingsplan, of het ontwikkelen van overstromingsscenario's. Voor die aspecten vervult de provincie in samenwerking met of in aanvulling op de Veiligheidsregio, vaak een stimulerende of faciliterende rol. Nieuw in de aanpak van de provincie is dat binnen de Sociale Agenda een aantal projecten in uitvoering zijn genomen die bijdragen aan het vergroten van met name de sociale veiligheid.

Voor u ligt de rapportage over het veiligheidsbeleid van de provincie Utrecht 2005. De rapportage biedt inzicht in de belangrijkste landelijke ontwikkelingen rond het wettelijk kader op het gebied van crisisbeheersing (Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding, Kabinetsstandpunt Veiligheidsregio's, Politiewet en Waterstaatswetgeving). Daarnaast wordt aan de hand van de verschillende fases die gehanteerd worden binnen de crisisbeheersing, een beeld gegeven van het provinciale beleid op het gebied van rampenbestrijding, openbare orde en veiligheid. Daarbij komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- voorbereidende fase: ontwikkeling Veiligheidsregio Utrecht, planvorming, opleiden en oefenen, inzicht in risico's, communicatie, bestuurlijke overleggen, toetsing en toezicht en veiligheidsbeleid;
- acute fase: bestuurlijke coördinatie, informatieuitwisseling en bijstandsverlening;
- nazorg: afleggen politieke verantwoording, evaluatie, nazorg voor betrokken medewerkers en faciliteren van gemeenten.

Tot slot is een financiële verantwoording toegevoegd, en een overzicht van alle in deze rapportage opgenomen activiteiten voor de komende twee jaar.

Voor de vergadering van de commissie Bestuur en middelen van 19 september a.s. is de korpschef van de Politieregio Utrecht, de heer C.J. Heijman, uitgenodigd om een presentatie te verzorgen over de trends rond veiligheid binnen de politieregio Utrecht. Aan de hand van deze presentatie kan verder gediscussieerd worden over de toekomstige rol van de provincie, mede in het licht van discussienotitie "De veranderende samenleving".

2. Landelijke ontwikkelingen rond het wettelijk kader openbare orde en veiligheid

2.1 Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding

De invoering van de Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding (Wkr) in 2004 heeft grote gevolgen gehad voor de organisatie en werkwijze van operationele diensten, gemeenten en provincie op het gebied van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Belangrijke peildatum voor de wet is 1 juli 2005, wanneer gemeenten en in het verlengde hiervan de operationele diensten hebben moeten voldoen aan de nieuwe wettelijke eisen.

Sinds 1 juli 2004 is de Wkr van kracht. De Wkr is een wijzigingswet van de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo), de Brandweerwet 1985 en Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en de Wet Ambulancevervoer. Doel van de nieuwe wet is de kwaliteit van de rampenbestrijding en crisisbeheersing te verbeteren en te borgen door: a) het bestuurlijke veiligheids- en risicobewustzijn te verhogen; b) goede operationele en bestuurlijke planvorming te realiseren; c) de kwaliteit van de rampenbestrijding te waarborgen, waarbij toezicht, bestuurlijke rapportages en het cyclische proces van planvorming centraal staan. Uit de wet vloeit voort dat alle partijen in de rampenbestrijding extra taken en verantwoordelijkheden hebben gekregen en dus meer werkzaamheden moeten uitvoeren. Intensieve multidisciplinaire samenwerking – i.e. samenwerking tussen brandweer, politie, geneeskundige diensten, gemeenten en provincie – is hét sleutelwoord om de kwaliteit van de rampenbestrijdingsorganisatie te verbeteren. Hieronder worden de belangrijkste punten uit de Wkr opgesomd.

2.1.1 Gemeenten

Het gemeentelijk rampenplan (in Utrecht crisisbeheersingsplan) bestond al. Nieuw is dat dit plan moet worden gebaseerd op een risico-inventarisatie en –analyse. Waar vroeger de gemeenteraad het plan vaststelde, is dit nu een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. In de AMvB Besluit kwaliteitscriteria planvorming rampenbestrijding is expliciet opgenomen aan welke criteria het nieuwe crisisbeheersingsplan moet voldoen. Ook moeten gemeenten per 1 juli 2005 alle rampenbestrijdingsplannen hebben geactualiseerd. De gemeentelijke crisisbeheersingsplannen en rampenbestrijdingsplannen moeten tenminste één maal per vier jaar worden geactualiseerd óf zoveel eerder als daar aanleiding voor is.

2.1.2 Regio

Op regionaal niveau is de belangrijkste wijziging ten gevolge van de Wkr de verplichting voor de regionale brandweer om in samenwerking met de andere regionale hulpverleningsorganisaties, het Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding op te stellen. Dit plan is een vierjarig multidisciplinair beleidsplan, waarin de beleidsmatige aanpak van de rampenbestrijding een structurele en integrale vorm krijgt. In het verlengde van het beheersplan moeten de regionale brandweer en de GHOR beide een organisatieplan opstellen. Hierin staan concreet de afspraken uit het beheersplan uitgewerkt voor deze organisaties, zoals taken, werkwijze, personeel, materieel en kwaliteitsniveau. Over de voortgang van de uitvoering van het beheersplan rapporteert de regionale brandweer jaarlijks aan de commissaris van de Koningin, die op zijn beurt de minister van BZK informeert over de stand van zaken in de provincie Utrecht.

2.1.3 Provincie

Gedeputeerde staten toetsen naast het rampenplan ook het regionaal beheersplan rampenbestrijding. Zij toetsen op grond van een uniform landelijk toetsingskader. Gedeputeerde staten zullen eveneens de organisatieplannen toetsen.

De commissaris van de Koningin toetst de rampenbestrijdingsplannen. Hij heeft hiervoor een expliciete aanwijzingsbevoegdheid en kan op kosten van de gemeente eventueel zelf een

rampenbestrijdingsplan vaststellen. GS kunnen bij de toetsing van de crisisbeheersingsplannen ook eventueel gemeentebesturen uitnodigen een rampenbestrijdingsplan op te stellen. Daarnaast ziet de commissaris toe op een juiste uitvoering van het beheersplan en de kwaliteit van de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de provincie Utrecht. Hij doet dit onder meer op basis van de jaarlijkse rapportage van de regionale brandweer over de uitvoering van het regionale beheersplan. Daarnaast moet de commissaris van de Koningin tenminste één maal per vier jaar een provinciaal coördinatieplan (PCC) vaststellen. Op deze actualiteitseis na zijn de eisen voor het PCC als zodanig niet aangescherpt.

2.1.4 Rijk

Waar Gedeputeerde staten en commissaris van de Koningin bezien of de plannen in overeenstemming zijn met de wet, of de juiste procedures zijn gevolgd en of de beleidsvoornemens consistent zijn, daar verricht de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) in opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een toets naar de feitelijk geleverde prestaties bij gemeenten en regio. De bevindingen van de IOOV zijn openbaar. Daarnaast houdt de minister toezicht op grond van de bestuurlijke rapportages van de commissarissen van de Koningin over de voortgang van de regionale beheersplannen.

De Wkr verhoogt de werkdruk op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Samenwerking en poolvorming zijn de sleutels tot een slagvaardige crisisbeheersingsorganisatie. De afgelopen jaren heeft de provincie vele initiatieven voor samenwerking actief en concreet bevorderd. Zo zijn subsidies ter beschikking gesteld om samenwerkingsverbanden op te zetten. Zes van de zeven districten maken hiervan gebruik – het district Utrecht bestaat uit één gemeente. Vijf districten zetten de subsidies in om gezamenlijk opleidings- en oefenbeleid te ontwikkelen, terwijl één district met de subsidie een coördinerend ambtenaar rampenbestrijding heeft aangesteld. Ook in het kader van de vorming van de veiligheidsregio staat regionale samenwerking hoog op de politieke agenda. De beoogde synergie zal de kwaliteit van de crisisbeheersingsorganisatie doen toenemen. Dit neemt niet weg dat er in de regio ook op gemeentelijk niveau middelen vrijgemaakt zullen moeten worden om te kunnen voldoen aan de eisen van de Wkr. De komende jaren zal blijvend worden ingezet op het bevorderen van intergemeentelijke en regionale samenwerking.

2.2 Kabinetsstandpunt Veiligheidsregio's

In 2004 zijn zowel het kabinetsstandpunt Veiligheidsregio's als het beleidsplan Crisisbeheersing 2004-2007 verschenen. Het kabinetsstandpunt Veiligheidsregio's introduceert het regionaal hulpverleningsbestuur voor het beheer van de regionale brandweer en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) (georganiseerd volgens de lijnen van verlengd lokaal bestuur op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen) en de bestuurscommissie veiligheid voor de organisatie van de rampenbeheersing en de aansturing van de gemeenschappelijke meldkamer. Volgens de Regering is de vorming van één Veiligheidsbestuur noodzakelijk om de voorbereiding op crises door alle betrokken disciplines (waaronder brandweer, politie, GHOR en gemeenten) op een adequaat niveau te krijgen. Het beleidsplan crisisbeheersing bouwt voor de decentrale organisatie van de crisisbeheersing voort op het gedachtegoed van het kabinetsstandpunt over de Veiligheidsregio's en heeft het regionale crisisbestuur geïntroduceerd (ter vervanging van de bestuurscommissie veiligheid). Bij de uitwerking van beide documenten is uiteindelijk gekozen voor de inrichting van één regionaal veiligheidsbestuur dat zowel verantwoordelijk is voor beleid en beheer ten aanzien van de regionale brandweer en de GHOR als voor de multidisciplinaire rampen- en crisisbeheersing en het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer. De financiering van de veiligheidsregio's is primair een verantwoordelijkheid van gemeenten, naast de huidige doeluitkering van het Rijk voor brandweer en GHOR-regio's. Het ministerie start wel een onderzoek naar het financieringsarrangement. Het regionaal veiligheidsbestuur bestaat uit de burgemeesters van de in de regio gelegen gemeenten, en is voornamelijk geïntegreerd naast het regionaal college van politie. Voorzitter is de burgemeester uit

zijn midden, die tevens voorzitter is van het regionaal college van politie (de korpsbeheerder). Een en ander zal in wetgeving worden vastgelegd. Inmiddels is in een advies van de commissie Leemhuis (evaluatie van de politieorganisatie, zie hiervoor verder onder paragraaf Politiewet) opgenomen dat gestreefd moet worden naar één Veiligheidsbestuur, waarin het regionaal college van politie opgaat. Het is nog onduidelijk of de Regering dit advies overneemt.

Voor wat betreft de responsfase is de Regering van mening dat ingeval een ramp of crisis meerdere gemeenten treft, de voorzitter van het regionaal veiligheidsbestuur een bijzondere positie heeft. De voorzitter bepaalt of sprake is van een dergelijke situatie en kan alsdan een regionaal beleidsteam bijeenroepen, bestaande uit de burgemeesters wier gemeente betrokken is. In het RBT overlegt de voorzitter over de te nemen maatregelen, terwijl de burgemeesters hun gezag uitoefenen overeenkomstig de uitkomst van het overleg. Indien het nemen van maatregelen geen uitstel kan lijden, kan de voorzitter het gezag zelfstandig uitoefenen in de gemeenten die bij de crisis of ramp betrokken zijn. De voorzitter dient over dit optreden verantwoording af te leggen aan de minister van BZK. De rol van de commissaris van de Koningin in de responsfase zou als volgt moeten worden ingevuld: de minister van BZK kan de commissaris van de Koningin vragen als rijksheer op te treden of de voorzitter van het regionale veiligheidsbestuur kan de commissaris van de Koningin verzoeken een advies te geven. Het huidige in de wet vastgelegde initiatiefrecht van de commissaris van de Koningin zou hiermee komen te vervallen.

Tegen deze doorzettingsmacht van de voorzitter van het Regionaal Beleidsteam, waarbij een soort "superburgemeester" wordt geïntroduceerd die gezag over andere burgemeesters kan uitoefenen, is in een gezamenlijke brief van IPO en VNG, en door verschillende fracties in de Tweede Kamer, fel verzet gekomen. Het behelst namelijk een ingrijpende verschuiving van de bestaande wettelijk verankerde bestuurlijke verhoudingen en verantwoordelijkheden, die tot een complex wetgevingstraject zal leiden. IPO en VNG zijn van mening dat bij gemeentegrensoverschrijdende rampen of crises door het regionaal beleidsteam leiding moet worden gegeven onder voorzitterschap van de voorzitter van de veiligheidsregio en dat ingeval van verschil van mening de voorzitter de commissaris van de Koningin informeert, die na overleg met de voorzitter gebruik kan maken van de hem ter beschikking staande aanwijzingsbevoegdheid. In een situatie waar zich crises voordoen van (inter)nationale betekenis kan de minister rechtstreeks verantwoordelijk zijn en de commissaris van de Koningin als Rijksheer in afgeleide zin. Bij de behandeling van het Kabinetstandpunt over de Veiligheidsregio's in de Tweede Kamer is inmiddels duidelijk dat deze oplossing ook op instemming van een meerderheid in de Tweede Kamer kan rekenen. Onduidelijk is voorts of de minister van BZK vast blijft houden aan het eerdere Kabinetstandpunt. Wel heeft hij aangegeven tijdens bestuurlijke overleggen en in het wetgevingstraject te willen bezien hoe verder invulling gegeven moet worden aan de inrichting van het Regionaal Veiligheidsbestuur en een slagvaardige organisatie van de crisisbeheersing, waarbij hij ook de rapporten van de commissie Leemhuis (evaluatie van de politieorganisatie) en van de commissie Brinkman (Andere Overheid) bij de definitieve besluitvorming wil betrekken.

De rol van de provincie ten opzichte van het veiligheidsbestuur in de preparatiefase is die van toezichthouder en regisseur; daarmee verandert er ten opzichte van de huidige situatie niets.

2.3 Politiewet

Op 22 juli 2004 hebben de ministers van BZK en van Justitie het wetsvoorstel "Wijziging Politiewet 1993 in verband met het versterken van de bevoegdheden op rijksniveau ten aanzien van de politie en de aanpassing van de bevoegdheden op regionaal niveau, alsmede de opheffing van de Raad voor het Korps landelijke politiediensten) aan de Tweede Kamer aangeboden. Het wetsvoorstel beoogt kort gezegd een sterkere sturingsrelatie tussen rijk en politieregio's en een strikter onderscheid tussen gezag en beheer door te voeren. Door het wetsvoorstel zou de informatiepositie van de commissaris van de Koningin worden versterkt doordat ontwerpen van beleidsstukken en vastgestelde beleids- en beheersstukken onverwijld aan hem ter kennis moeten worden gebracht. Daarnaast zou de rol bij de geschillenprocedure over beheersstukken en de procedure van administratief beroep enigszins wijzigen (geschillenbeslechting door tussenkomst van de commissaris van de Koningin door de minister van BZK i.p.v. rechtstreeks door de commissaris van de Koningin).

De vaste kamercommissie voor BZK heeft het wetsvoorstel op 15 december 2004 in behandeling genomen, en op 9 maart 2005 haar verslag van bevindingen vastgesteld. Daarnaast heeft de commissie Evaluatie politieorganisatie (commissie Leemhuis) op 30 juni jl. haar bevindingen en conclusies met betrekking tot de evaluatie van de politieorganisatie aan de minister van BZK gerapporteerd.

Op 26 mei 2005 hebben voornoemde ministers op het verslag van bevindingen gereageerd. Hoewel verschillende fracties gelet op de samenloop met de evaluatie van de politieorganisatie vraagtekens hebben gezet bij het moment van indiening van het wetsvoorstel, houden de ministers vooralsnog vast aan het wetsvoorstel om op korte termijn de meest prangend ervaren knelpunten op te kunnen lossen. De evaluatie van de politieorganisatie moet vervolgens informatie aanleveren over de vraag of in de toekomst nog verdergaande wijzigingen nodig zijn. Vanwege de prangendheid willen de ministers niet met de voorgestelde veranderingen wachten tot de evaluatie is afgerond, omdat als de evaluatie aanleiding geeft tot verdergaande wijzigingen, de nodige tijd gemoeid zal zijn met het realiseren daarvan.

De belangrijkste aanbevelingen van de commissie Leemhuis zijn de inrichting van de Nederlandse politie als concern (bestaande uit een concernbestuur, een concernstaf, het KLPD, de regionale korpsen en een dienst beheersondersteuning) om de balans tussen centraal en decentraal niveau en tussen de onderdelen van het concern te optimaliseren, het versterken van de positie van gemeenteraden om de lokale verankering beter te garanderen, het vormen van één regionaal veiligheidsbestuur dat verantwoordelijk is voor de vaststelling van het veiligheidsbeleid, inclusief politieprioriteiten en een betere verdeling van de verantwoordelijkheden voor beleid, uitvoering en beheer. Ook beveelt de commissie aan dat de ministers van BZK en Justitie prestatieafspraken maken met het concernbestuur politie en dat vanuit rijksniveau is sprake van één budgetstroom richting het concern.

Voor wat betreft de positie van de commissaris van de Koningin zou er door invoering van het advies van de commissie Leemhuis niet zo veel veranderen. Aanbevolen wordt de algemene toezichtsbepaling op het functioneren van de politie voor wat betreft de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening uit de Politiewet te halen, maar daarvoor in de plaats komt het reeds eerder aangescherpte toezicht van de provincie op de veiligheidsregio. Overigens lijkt het verstandig het toezichtsarrangement mede te beoordelen in het licht van het binnenkort te verschijnen rapport van de commissie Alders over vernieuwing van het interbestuurlijke toezicht.

De commissie Leemhuis is van oordeel dat het in procedure zijnde voorstel tot wijziging van de Politiewet de huidige knelpunten in het bestel niet zal oplossen. Op een aantal onderdelen gaan de aanbevelingen van de commissie Leemhuis een andere richting uit dan in het huidige wetsvoorstel wijziging Politiewet is voorzien. Het is dan ook de vraag of en zo ja, op welke wijze de ministers van BZK en Justitie blijven vasthouden aan de voorstellen in het wetsvoorstel. De minister van BZK verwacht dat de Regering in het najaar van 2005 een standpunt inneemt over het advies van de commissie Leemhuis, waarbij ook de vormgeving van de Veiligheidsregio's en met name het bestuur daarvan zal worden betrokken. Vanuit het kabinet van de commissaris van de Koningin zullen de ontwikkelingen ten aanzien van de het advies van de commissie Leemhuis en het wetsvoorstel wijziging politiewet op de voet worden gevolgd.

2.4 Waterstaatswetgeving

In 2002 is de calamiteitenparagraaf in de Waterstaatswet van kracht geworden. Op grond van deze paragraaf moeten onder andere alle waterbeheerders calamiteitenplannen opstellen, die getoetst worden door het college van gedeputeerde staten. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat werkt inmiddels aan een nieuwe, integrale, waterwet. Kort gezegd dient deze wet ertoe om elementen uit het Hoofdlijnenakkoord in de waterwetgeving op te nemen, de waterwetgeving te moderniseren, aan te laten sluiten bij actuele ontwikkelingen en de waterwetgeving aan te passen aan de Europese ontwikkelingen. Hoewel de calamiteitenparagraaf in de huidige waterstaatswet dus relatief nieuw is, wordt ook dit onderwerp geactualiseerd. Het Rijk heeft aangegeven de toetsing door provincies van Rijkswaterstaat te willen aanpassen. In eerste instantie werd gesproken over het laten vervallen van de aanwijzingsmogelijkheid van provincie richting Rijkswaterstaat, nu moet het 'nader worden bezien'. Het is nog niet duidelijk wat dit concreet gaat betekenen. Daarnaast wordt overwogen de gemeenten

en provincies te schrappen als beheerder van waterstaatswerken. In de praktijk maakt dit voor de Utrechtse toetsing geen verschil, aangezien in de provincie het waterbeheer alleen wordt uitgevoerd door waterschappen.

3. Voorbereidende fase (proactie, preventie en preparatie)

3.1 Ontwikkeling Veiligheidsregio Utrecht

De afgelopen twee jaar is hard gewerkt aan de vorming van één veiligheidsbestuur voor de Utrechtse regio. De drie operationele diensten, de gemeenten en de provincie hebben gewerkt aan de oprichting van de Veiligheidsregio. Inmiddels is het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling om te komen tot integratie van de besturen voor de regionale brandweer en de regionale geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en verdere regionale samenwerking ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraden. De formele invoering van de Veiligheidsregio Utrecht wordt voorzien per 1 januari 2006.

De Veiligheidsregio Utrecht heeft een Algemeen en Dagelijks Bestuur. Daaronder ressorteert een Regionaal Management Team (RMT), dat de multidisciplinaire activiteiten van de veiligheidsregio op ambtelijk niveau aanstuurt en het bestuur adviseert. Voor de dagelijkse werkzaamheden is een veiligheidsbureau in het leven geroepen. Op termijn zal dit bureau bestaan uit 5 formatieplaatsen. Dit veiligheidsbureau zal gemeenten ondersteunen bij de voorbereiding van de gemeentelijke processen van de crisisbeheersing. De multidisciplinaire werkzaamheden komen vooral tot stand via een projectenstructuur, waaraan de verschillende disciplines meewerken.

De commissaris van de Koningin is als waarnemer betrokken bij het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht, en de chef kabinet van de commissaris van de Koningin is lid van het RMT. Daarnaast levert de provincie op projectbasis ambtelijke capaciteit om enkele multidisciplinaire projecten vorm te geven.

Doordat het de Veiligheidsregio helaas nog ontbreekt aan voldoende strategisch inzicht bij de ambtelijke organisatie komt een aantal zaken nog onvoldoende van de grond. Zo is het traject om te komen tot een multidisciplinair, kwalitatief en tijdig regionaal beheersplan rampenbestrijding waarin de regionale hulpverleningsdiensten hun gezamenlijke beleid formuleren ten aanzien van de crisisbeheersing zeer moeizaam (zie hiervoor ook de paragraaf planvorming Veiligheidsregio). Het is duidelijk dat de slag om van een operationele organisatie te komen tot een meer strategische en beleidsgerichte organisatie moet nog worden gemaakt. Dit heeft uiteraard te maken met het feit dat de organisatie van de veiligheidsregio nog jong is, dat samenwerking op dit niveau nog in de kinderschoenen staat en dat de manier van werken tot nu toe meer gericht was op jaarplannen en niet op strategische beleidsplannen. Men is nog teveel zoekende. Dit is een reden waarom de provincie Utrecht kiest voor een actieve rol richting Veiligheidsregio, ondanks het feit dat de provincie formeel toezichthouder is. Verschillende provinciale medewerkers werken in het kader van de veiligheidsregio actief mee aan het realiseren van een aantal resultaten. Daarbij worden zelfs projecten door de provincie getrokken, zoals het ontwikkelen van een nieuw model crisisbeheersingsplan (gemeentelijk rampenplan). Ook is meegewerkt aan de totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling en het werkprogramma van de Veiligheidsregio. Wel is het van belang om helder de "pettenscheiding" te regelen en dit tevoren goed aan te geven. Daarom wordt steeds benadrukt dat de provincie partner en regisseur wil zijn bij crisisbeheersing en rampenbestrijding, maar dat de provincie uiteraard de formele positie houdt van toezichthouder. Een goed voorbeeld is de rol van de provincie als adviseur bij het opstellen van het regionaal beheersplan. De actieve meedenkrol en faciliterende bijdrage creëert vertrouwen en voorkomt dat alleen achteraf een oordeel wordt uitgesproken over het functioneren van de veiligheidsregio.

Ander knelpunt is de financiële ruimte van de Veiligheidsregio. In veel gemeenten ligt het bestuurlijk lastig voldoende middelen vrij te maken voor de Veiligheidsregio. Bij werkbezoeken aan gemeenten heeft de commissaris van de Koningin – via een gesprek met de Raad – hiervoor aandacht gevraagd. Beperkte financiële ruimte heeft consequenties voor het ambitieniveau van de Veiligheidsregio. Daarom heeft de commissaris van de Koningin al eerder bij de minister aangegeven dat het beter zou zijn de middelen voor de veiligheidsregio's rechtstreeks toe te kennen via een doeluitkering. Dit voorkomt discussies in gemeenteraden over een wettelijk verplichte taak en beschermt burgemeesters die vaak in een spagaat verkeren tussen regio en eigen gemeenteraad. Om de bijdrage voor de Veiligheidsregio te bepalen, zou landelijk een minimum zorgniveau kunnen worden afgesproken.

3.2 Planvorming

3.2.1 Provinciaal Coördinatie Plan

De Wet rampen en zware ongevallen schrijft voor dat de commissaris van de Koningin ten minste één maal per vier jaar een provinciaal coördinatieplan vaststelt. In 2004 is de actualisatie van het bestaande provinciaal coördinatieplan ter hand genomen en op 9 mei 2005 heeft de commissaris van de Koningin het nieuwe coördinatieplan vastgesteld. Het provinciaal coördinatieplan is te zien als startpunt van waaruit de provinciale organisatie vaststelt welke taken en bevoegdheden zij heeft, waarmee een wezenlijke bijdrage geleverd kan worden aan de crisisbeheersing in de provincie Utrecht. In het plan is opgenomen een opsomming van de wettelijke taken en bevoegdheden, en de organisatiestructuur die tijdens een crisis wordt gehanteerd. In onze provincie wordt bij (bovengemeentelijke) crises het Bestuurlijk Coördinerend BeleidsTeam (RCBT) onder voorzitterschap van de commissaris van de Koningin bijeen geroepen, waarmee burgemeesters een bestuurlijk en inhoudelijk adviesteam aan hun zijde hebben (zie hierover verder de paragraaf over het RCBT).

Het provinciaal coördinatieplan zal op een aantal onderdelen verder worden uitgewerkt ten behoeve van de interne organisatie. Daarbij gaat het onder andere om een provinciaal draaiboek voorlichting bij rampen, een nadere uitwerking van de wettelijke taken van de provincie (anders dan die in de specifieke rampenwetgeving zijn neergelegd) en de daaraan gekoppelde rol van de provinciale diensten en een opleidings- en oefenplan.

3.2.2 Planvorming gemeenten

Gemeenten moeten op grond van de Wet rampen en zware ongevallen een rampenplan vaststellen. De wettelijk eisen waaraan dit plan moet voldoen zijn zoals eerder aangegeven, met ingang van 1 juli 2004 aangescherpt. Naast een volledigheidseis is de belangrijkste wijziging dat de risico-inventarisatie en –analyse het hart vormen van het plan. Op verzoek van een aantal burgemeesters heeft de commissaris van de Koningin het voortouw genomen bij de ontwikkeling van een model van dit nieuwe plan.

Geconstateerd is dat gemeenten binnen de provincie Utrecht in de afgelopen jaren meerdere malen zijn geconfronteerd met gebeurtenissen die niet het karakter van een ‘traditionele ramp’ hadden, maar waar wel gewerkt zou moeten worden volgens de structuur van het oude rampenplan. Daarom is ervoor gekozen een plan te ontwikkelen dat ook in geval van ‘crises’ of de dreiging daarvan van nut zou kunnen zijn. Om deze reden wordt voortaan gesproken van het crisisbeheersingsplan in plaats van een rampenplan. Het crisisbeheersingsplan voldoet uiteraard aan de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo) en kan daardoor als rampenplan in de zin van artikel 3 eerste lid van de Wrzo worden aangemerkt.

Alle burgemeesters hebben zich gecommitteerd het gemeentelijk crisisbeheersingsplan conform het model uit te werken, waardoor in de regio uniform wordt gewerkt wat bijdraagt aan de onderlinge uitwisselbaarheid in het kader van poolvorming van betrokken medewerkers. Alle partners in de crisisbeheersing zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het model. Omdat de provincie actief betrokken is geweest bij de totstandkoming, voldoen de gemeentelijke crisisbeheersingsplannen – mits uitgewerkt conform het model – aan het interprovinciale toetsingskader. Tussen juni 2004 en maart 2005 zijn de verschillende onderdelen van het model (het crisisbeheersingsplan, de deelplannen en de draaiboeken) aan de gemeenten en regio aangeboden voor nadere lokale toepassing en uitwerking. Het project onder leiding van de provincie is dan ook in mei 2005 afgesloten. De resultaten zijn zeer bevredigend. Gemeenten hebben niet allen opnieuw het wiel moeten uitvinden, maar ook de uniformiteit in de provincie is met het model gewaarborgd. Bovendien beschikt het Utrechtse nu voor het eerst over een volledig uitgewerkt model-crisisbeheersingsplan. Dit heeft ertoe geleid dat alle Utrechtse gemeenten voor 1 augustus 2005 – dus binnen de wettelijke termijn – de crisisbeheersingsplannen ter toetsing hebben voorgelegd aan gedeputeerde staten. Gedeputeerde staten zullen conform de wettelijke termijn de kwaliteit van deze plannen het komende half jaar toetsen. Bij de implementatie van het model is gebleken dat het huidige model weliswaar voldoet, maar dat er voldoende punten zijn die kunnen en moeten worden verbeterd. Een van die punten is dat de

gemeentelijke crisisbeheersingsplannen wel erg lijvig zijn geworden. De bijna vijf kilo aan crisisbeheersingsplan per gemeente (ongeveer 1000 pagina's) lijkt aan het doel voorbij te schieten. In dat kader is een nieuw project gestart met als doelstelling de kwaliteit van het model te optimaliseren en te voldoen aan de eisen van de Wkr, die een cyclische kwaliteitsborging beoogt. De komende twee jaar zal de provincie het voorzitterschap en secretariaat voeren van dit nieuwe project.

3.2.3 Planvorming Veiligheidsregio

Conform de Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding is de regionaal brandweer belast met het in overleg met de andere operationele diensten opstellen van een regionaal beheersplan rampenbestrijding (RBR), waarin de regionale hulpverleningsdiensten hun gezamenlijke beleid formuleren ten aanzien van de crisisbeheersing. Door de vorming van de veiligheidsregio en de opstart van de daarbij behorende (ambtelijke) organisatie heeft de regionale brandweer pas laat een begin gemaakt met de voorbereidingen voor dit beheersplan. De provincie heeft de regio meerdere malen gewezen op het belang tijdig te beginnen met de voorbereiding van het plan. Juist om ervoor te zorgen dat het plan geen doel op zich wordt, maar om multidisciplinair plannen te ontwikkelen voor de komende vier jaar, waarbij vooral het proces van samen nadenken over beleidsvoornemens en het na te streven ambitieniveau van belang is. Begin 2005 is er een projectgroep gevormd die tot taak kreeg het RBR te ontwikkelen. Helaas bleek het daardoor niet meer mogelijk het RBR voor de wettelijke termijn van 1 juli 2005 bestuurlijk te laten vaststellen. Omdat de provincie meer belang hecht aan de kwaliteit dan de tijdigheid van het plan, is afgesproken dat de regio voor 1 juli 2005 een ambtelijk concept zou aanleveren dat 'toetsproof' zou moeten zijn. Bestuurlijke vaststelling zou in november van dit jaar plaatsvinden.

Het ambtelijk concept is begin juli aan de provincie toegezonden. Helaas moet geconstateerd worden dat een verbeterslag noodzakelijk is om het plan te laten voldoen aan de eisen die de wet en het interprovinciale toetsingskader voor regionale beheersplannen stellen. In verband met deze verbeterslag vindt momenteel ambtelijk overleg plaats tussen provincie en Veiligheidsregio. Het ligt in de bedoeling dat dit een nieuw concept-beheersplan oplevert dat in november 2005 door het AB van de Veiligheidsregio kan worden vastgesteld.

3.2.4 Planvorming waterbeheerders

Op grond van de waterstaatswet worden sinds september 2004 de calamiteitenplannen van beheerders van waterstaatswerken getoetst door het college van GS. De sector Water en het kabinet van de commissaris van de Koningin werken hierbij samen aan een integrale toetsing. Er wordt getoetst aan de hand van een interprovinciaal toetsingskader. De toetsing vindt plaats voor alle beheerders met waterstaatswerken binnen de provinciale grenzen, dit betreft in totaal zeven waterbeheerders.

Aangezien alle gebieden van beheerders zich in meerdere provincies bevinden, is het noodzakelijk dat de toetsing interprovinciaal wordt afgestemd. Met alle waterbeheerders is overleg gevoerd over de calamiteitenplannen en de wijze van toetsing.

Inmiddels zijn de volgende plannen vastgesteld en getoetst:

- Waterschap Vallei en Eem
- Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden
- Rijkswaterstaat Directie IJsselmeergebieden

Waterschap Rivierenland en Rijkswaterstaat Directie Oost-Nederland hebben inmiddels een concept rapportage gereed en aangeboden. Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht heeft op onderdelen het calamiteitenplan geactualiseerd, eind 2005 wordt het concept verwacht. Met Rijkswaterstaat Directie Utrecht is afgesproken dat eind 2005 het conceptplan gereed is.

Naast het toetsen van de calamiteitenplannen moet het college van GS een oordeel vellen over de kwaliteit en kwantiteit van de oefeningen die beheerders houden. Hiertoe wordt momenteel een interprovinciaal beoordelingskader ontwikkeld. De termijn waarop dit kader beschikbaar zal zijn is nog niet bekend.

3.3 Opleiden en oefenen

De laatste jaren is de aandacht voor pro-actie en preventie toegenomen: voorkomen is immers beter dan genezen. Een verscherpt beleid op het gebied van pro-actie en preventie vermindert de kans op rampen en zware ongevallen, maar het is hoe dan ook een utopie te denken dat er geen rampen meer zullen plaatsvinden. Daarom is ook een goede preparatie op crises van belang. De provincie Utrecht werkt hierin nauw samen met de regionale hulpverleningsdiensten. En vanwege de sleutelrol van de commissaris van de Koningin heeft het kabinet van de commissaris van de Koningin een belangrijke taak te vervullen naar zowel externe organisaties als naar de verschillende diensten van de provincie Utrecht die mogelijk bij de calamiteit of crisis betrokken zijn.

3.3.1 Opleiden / trainen

Functionarissen in de crisisbeheersing moeten in stressvolle situaties kunnen werken, goed op de hoogte zijn van de wet- en regelgeving op het gebied van crisisbeheersing en ze moeten weten wie de medespelers in het veld zijn. Daarnaast is het van belang via opleiden en oefenen optimaal gebruik te kunnen maken van de veerkracht, het improviserende vermogen, van de organisatie. Daarom worden de provinciale functionarissen die betrokken zijn bij crises individueel en in groepsverband opgeleid. Een dergelijke opleiding bevat een informatief deel over de crisisbeheersingsorganisatie, de taken en bevoegdheden van de deelnemers en een casus waarbij de deelnemers worden geconfronteerd met bijvoorbeeld een ongeval met een gevaarlijke stof of een (mogelijke) terroristische aanslag.

3.3.1.a Kabinet van de commissaris van de Koningin

Alle beleidsmedewerkers van het kabinet van de commissaris van de Koningin die een taak hebben op het gebied van openbare orde en veiligheid zijn opgeleid bij het Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding (NIBRA). Daarnaast is in 2003 een aanvullende training voor deze medewerkers georganiseerd onder begeleiding van COT(Crisisonderzoeksteam)/Berenschot, gericht op vaardigheden in crisisomstandigheden. Individueel heeft een aantal medewerkers de opleiding Crisisbeheersing bij Clingendael gevolgd. De plaatsvervangend chef kabinet van de commissaris van de Koningin heeft bovendien in 2004 met succes de opleiding Master of Crisis and Disaster Management afgerond.

3.3.1.b College van gedeputeerde staten, directieraad en crisiscoördinatoren

Veiligheid is één van de speerpunten van het college. Zowel in de voorbereiding op crises als bij de bestrijding van crises heeft het college van GS, naast de commissaris van de Koningin, specifieke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Begin 2004 heeft het kabinet van de commissaris van de Koningin onder begeleiding van het COT trainingen georganiseerd voor GS-leden, directieraad en crisiscoördinatoren van de diensten. Met de vogelpest, het ketelwagenincident in Amersfoort en de dijkdoorbraak in Wilnis nog vers in het geheugen bleek dit wenselijk. Thema van de trainingen was de organisatie van de crisisbeheersing in de provincie Utrecht en de rol van de provincie daarin vanuit de eigen taken en bevoegdheden.

3.3.1.c Interprovinciaal opleidingsbeleid

Voor wat betreft opleidingen en trainingen wordt interprovinciaal onderzocht of een standaardopleiding kan worden ontwikkeld voor functionarissen in de provinciale crisisorganisatie. Gedacht wordt aan een drietal opleidingen die trapsgewijs naar een bepaald niveau toewerken. Het idee hierbij is dat er ook medewerkers in tijden van crisis uitgewisseld kunnen worden ter interprovinciale ondersteuning. De verwachting van de interprovinciale werkgroep is dat deze opleidingsopzet medio 2006 kan worden afgerond.

3.3.2 Oefenen

3.3.2.a Provinciale oefeningen

In het kader van een vierjarige oefencyclus van negen provincies met het NIBRA en de Katholieke Universiteit Nijmegen (KUN) heeft de provincie Utrecht in de afgelopen periode drie bestuurlijke oefeningen gehouden. Om realistisch te oefenen zijn gemeenten uitgenodigd om te fungeren als mee- of tegenspeler. Het doel van de cyclus was per jaar naar een hoger niveau te komen qua organisatie, deskundigheid en samenwerking. Deze doelstelling is door de invoering van het RCBT-model in de regio maar deels gehaald. Tijdens de hoogwateroefening in 2003 is namelijk voor het eerst gebruik gemaakt van dit RCBT-model. Het oefendoel voor deze oefening was daarom ervaring opdoen met de bestuurlijke coördinatie binnen het RCBT-model. De afgelopen jaren zijn de bestuurlijke oefeningen georganiseerd met als thema dreigende milieuramp als gevolg van een tankwagenincident (2001), en hoogwater (2002 en 2003). In 2005 zullen nog twee bestuurlijke oefeningen worden gehouden te weten extreme weersomstandigheden met als gevolg stroomafschakeling van gebieden en een treinincident met lekkende gevaarlijke stoffen. Deze laatste oefening zal overigens een interprovinciaal karakter hebben. Op operationeel niveau wordt elk kwartaal deelgenomen aan de landelijke oefening van de communicatiemiddelen (w.o. het nationaal noodnet) tussen Rijk, provincie, gemeenten en overige partners.

3.3.2.b Evaluatie(toetsing)

Een belangrijk instrument om de organisatie kwalitatief te verbeteren is de evaluatie van een oefening. De systematiek die momenteel gehanteerd wordt is een mondelinge en schriftelijke evaluatie met punten die door waarnemers en oefenleiders zijn opgemerkt. De uitkomsten hiervan worden vertaald in aanpassingen van procedures en oefendoelen voor volgende oefeningen en trainingen.

3.3.2.c Interprovinciaal oefenbeleid

De commissarissen van de Koningin hebben besloten nog meer gezamenlijk op te willen trekken op het terrein van opleiden en oefenen. Inmiddels is een interprovinciaal oefenbeleid 2005 – 2007 geformuleerd. De volgende stap in het traject is een vervolg om gezamenlijk oefeningen te organiseren voor een aantal provincies en het oefenbeleid in de praktijk tot uitvoering te brengen. Hiervoor zijn momenteel criteria opgesteld en in september 2005 zal een aantal bureaus worden gevraagd offerte uit te brengen voor de (begeleiding van de) uitvoering van het oefenbeleid.

3.4 Inzicht in risico's

3.4.1 Risico-inventarisatie

Een gedegen voorbereiding op mogelijke crises begint met het kennen en onderkennen van risico's. Een inventarisatie van potentiële risico's vormt de basis van de crisisbeheersingsorganisatie. Onder de bestuurlijke vlag van de Veiligheidsregio Utrecht i.o. is daarom in multidisciplinair projectverband onder voorzitterschap van de provincie een regionale risico-inventarisatie uitgevoerd in de provincie Utrecht. Oogmerk van het project risico-inventarisatie is een systematische verkenning van de veiligheidsrisico's. Het project bestond uit een aantal stappen. Zo werden eerder de risico's op grond van de Leidraad Maatrap geïnterpreteerd en is onderzoek gedaan naar inrichtingen met een extern veiligheidsrisico. De resultaten van deze stap vormen de basis van de huidige risicokaart. De andere stappen waren het inventariseren van kwetsbare objecten/brandveiligheid, de vitale infrastructuur, inventarisatie cultureel erfgoed en het zichtbaar maken van restrisico's.

3.4.1.a Inventarisatie kwetsbare objecten/ brandveiligheid

De afgelopen twee jaar is onderzoek gedaan naar kwetsbare objecten als ziekenhuizen, verzorgingshuizen, horecagelegenheden, studentenhuizen en winkelcentra. Hierbij is het instrument van de gebruiksvergunning als leidraad genomen. De bevindingen zijn opgenomen in een eindrapport. Conclusie van het onderzoek is onder meer dat de bestuurlijke aandacht voor het brandveiligheidsbeleid sinds 2001 zijn vruchten heeft afgeworpen. Veel gemeenten hebben voortvarend een begin gemaakt met de inhaalslag om gebruiksvergunningen te verlenen. Dit is mede te danken aan de middelen die provinciale staten hiervoor ter beschikking hebben gesteld. Toch is er op het gebied van brandveiligheidsbeleid nog een wereld te winnen. Met name als het gaat om efficiency bij de vergunningverlening. De komende jaren zal de provincie onderzoeken of de positieve lijn zich doorzet.

3.4.1.b Vitale infrastructuur

Directe aanleiding voor dit onderdeel van het project risico-inventarisatie was de energieschaarste in de zomer van 2003. Vanwege wet- en regelgeving over lozing van koelwater in oppervlaktewater, konden de energiecentrales minder energie leveren, terwijl de vraag naar energie groter werd. Bijna werd besloten tot 'afschakeling'. Dit betekent dat bepaalde gebieden voor een bepaalde periode worden afgeschakeld van het energienet. Dit kan grote gevolgen hebben voor de openbare orde en veiligheid. Vandaar dat is besloten om in overleg met ENECO-NetBeheer en een groot aantal decentrale overheden en (private) koepelorganisaties te bezien of vitale onderdelen van het maatschappelijk verkeer van eventuele afschakeling verschoond zouden kunnen blijven. Het eindrapport Afschakelen, een vitaal belang; onderzoek naar de kwetsbaarheden van vitale objecten ten gevolge van de uitval van elektriciteit in een periode van langdurige hitte en droogte, is weliswaar nog niet formeel vastgesteld, maar al wel voor de zomer van 2005 onder de Utrechtse decentrale overheden verspreid om eventuele calamiteiten met betrekking tot afschakeling gedurende de zomer het hoofd te kunnen bieden. Naar verwachting wordt het rapport eind augustus 2005 formeel vastgesteld. Met het verschijnen van het eindrapport is een voorlopig einde aan het project risico-inventarisatie. Gelet op de huidige dreiging van terrorisme zet de politieregio Utrecht op dit moment in op het in kaart brengen van mogelijke kwetsbare objecten in dit kader en op het treffen van beschermingsmaatregelen. Direct gevolg is dat er in verband met capaciteitsproblemen voorlopig geen aanvang wordt gemaakt met de geplande stappen vijf en zes van de risico-inventarisatie: respectievelijk de inventarisatie van het cultureel erfgoed en de inventarisatie van de zogenaamde restrisico's en verborgen risico's.

3.4.2 Risicokaart

Sinds oktober 2002 heeft de provincie een risicokaart. Deze kaart geeft inzicht in de risico's die er in de provincie Utrecht zijn op het gebied van externe veiligheid, transport en natuurgeweld. Sinds oktober 2004 is er ook inzicht in zogenaamde risico-ontvangers oftewel kwetsbare objecten. Deze risico's zijn nog niet zichtbaar voor burgers, wel voor hulpdiensten en gemeenten. Nadat de risicokaart van Utrecht gereed was, heeft het IPO in overleg met de VNG en de ministeries van VROM en BZK besloten een uniforme landelijke risicokaart te ontwikkelen. Utrecht heeft hierbij aangegeven als laatste provincie de "nieuwe" risicokaart in te voeren. Enerzijds omdat Utrecht als een van de weinige provincies al een kaart had en anderzijds om geen *goodwill* bij de gemeenten – deze leveren namelijk de risico-informatie aan – te verspelen.

Sinds april 2005 heeft de provincie Overijssel de eerste (pilot) risicokaart volgens het model van het IPO. De totstandkoming van deze kaart heeft heel wat voeten in de aarde gehad en heeft om uiteenlopende redenen ernstige vertraging opgelopen. Ook nu de risicokaart in de lucht is worden met

de regelmaat van de klok (technische) kinderziekten gediagnosticeerd. De Utrechtse risicokaart is momenteel niet actueel. Gegevens op de kaart zijn relatief verouderd.

De komende periode zal veel aandacht worden besteed aan de risicokaart. Zodra de resultaten van de Overijsselse pilot bevredigend worden gepresenteerd, zal Utrecht de kaart ombouwen volgens het model van het IPO. De verwachting is dat deze kaart in de loop van 2006 gereed komt. Daarna zal veel aandacht moeten worden besteed aan het beheer van de risicokaart. Daar waar de ontwikkeling van de nieuwe kaart in projectverband zal plaatsvinden, zal voor wat betreft de beheersmatige zaken een staande organisatie moeten worden opgebouwd.

Belangrijk voor de status van de risicokaart is de landelijke discussie over het al dan niet tonen van effectafstanden. Hoewel na de aanslagen in de Verenigde Staten al enkele geluiden opgingen om terughoudend te communiceren over risico's, heeft de minister van BZK na overleg met de AIVD destijds geen reden gezien de voortgang van het project risicokaart stop te zetten. Mede onder druk van een aantal leden van de Tweede Kamer heeft de AIVD in 2003 opnieuw een onderzoek ingesteld naar de mogelijke gevolgen van de risicokaart ten aanzien van terroristische aanslagen. De AIVD concludeerde dat actieve publicatie van de gegevens "mogelijk een uitnodigende werking zou kunnen hebben op kwaadwillenden; niet specifiek terroristen, maar ook criminelen en vanden". Sindsdien is er uitvoerig discussie gevoerd over wat wel en wat niet moet worden getoond op de risicokaart. Dat terroristen geen hitlijst mag worden gegeven was hierbij een veelgehoord argument. De aanslagen in Madrid deden het kamp van de 'tegenstanders' van de risicokaart gestaag aan invloed winnen. De discussie spitste zich hier met name toe tot het tonen van effectafstanden. Sinds de kaart van Overijssel in de lucht is zijn talrijke publicaties verschenen over de risicokaart, waarbij het met name steeds gaat over het vermeende verband tussen terrorisme en de risicokaart.

In de basis gaat de discussie over de spanning tussen actieve openbaarheid (en de internationale verdragen die daartoe verplichten, zoals het Verdrag van Aarhus) en staatsveiligheid. Het IPO heeft de minister van BZK daarom gevraagd de besluitvorming over de effectcontouren op de risicokaart te baseren op een inhoudelijke discussie over dit spanningsveld. Een en ander is voor het college van Gedeputeerde Staten aanleiding geweest voor nader beraad. Uitkomst hiervan is dat het college van mening is dat behoudend moet worden omgegaan met het tonen van effectafstanden op de risicokaart, hetgeen neerkomt op twee versies van de risicokaart: één met effectafstanden ten behoeve van hulpverleners en één zonder effectafstanden ten behoeve van burgers. Dit standpunt zal in IPO-verband worden ingebracht.

3.4.3 Registratiebesluit

Het externe veiligheidsbeleid is sterk in ontwikkeling. Het Rijk heeft met onder meer het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI) en het Registratiebesluit een aantal wijzigingen in het externe veiligheidsbeleid doorgevoerd. Om de nieuwe ontwikkelingen te ondersteunen heeft het Ministerie van VROM voor de periode tot 2005 een zogenaamde programmafinanciering beschikbaar gesteld. Op termijn komen structurele gelden vrij. Om in aanmerking te kunnen komen voor de programmafinanciering is het Provinciaal uitvoeringsprogramma externe veiligheid – provincie Utrecht (PUEV) opgesteld (zie ook paragraaf 3.7.3).

Onderdeel van het programma PUEV is het project 2: *Risico-inventarisatie*. Doel van dit project is het verkrijgen van een volledig, actueel inzicht in de risico's van stationaire inrichtingen in de provincie Utrecht. Het Registratiebesluit – dat volledig is afgestemd met het BEVI – vormt het uitgangspunt voor het Risicoregister Gevaarlijke Stoffen (RRGS) dat het RIVM namens het Ministerie van VROM beheert. Het belangrijkste projectresultaat is een gevuld RGGG in december 2005. Een ander doel van het project is een inschatting te maken van de structurele kosten die het bevoegd gezag moet maken om het RRGG actueel te houden.

Voor 2006 heeft het Ministerie van VROM wederom incidentele middelen ter beschikking gesteld. De provincie ontwikkelt een projectvoorstel om hiervoor in aanmerking te kunnen komen. Het voorstel is nog niet bestuurlijk vastgesteld, maar dat er ook middelen voor risico-inventarisaties worden vrijgemaakt ligt zeer in de lijn.

3.4.4 Overstromingsscenario's dijkringen

Op initiatief van de provincie Utrecht zijn voor de dijkkringgebieden 45 (Gelderse Vallei), 44 (Kromme Rijn), en 15 (Lopiker- en Krimpenerwaard) overstromingsscenario's opgesteld. De resultaten van deze scenario's zijn aan de gemeenten en operationele hulpverleningsdiensten gepresenteerd. Deze scenario's bieden gemeenten inzicht in de overstromingsrisico's binnen hun grondgebied. Deze risico's moeten worden opgenomen in de risico-inventarisatie en -analyse van het gemeentelijk crisisbeheersingsplan, en er moet voor het gebied van een gehele dijkkring een rampbestrijdingsplan overstroming worden ontwikkeld, dat elke burgemeester voor zijn grondgebied moet vaststellen. Dit houdt in dat gemeenten gezamenlijk met de operationele hulpverleningsdiensten en het desbetreffende waterschap een rampbestrijdingsplan moeten opstellen om gecoördineerd te werk te kunnen gaan. Voor dijkkring 45 wordt op dit moment onder regie van de regionale brandweer een rampbestrijdingsplan opgesteld. Verwacht wordt dat deze in het derde kwartaal van 2005 definitief kan worden opgeleverd. De regionale brandweer had vervolgens gepland om voor dijkkring 44 een rampbestrijdingsplan te ontwikkelen, maar waarschijnlijk wordt eerst voor de gemeenten binnen dijkkring 15 een rampbestrijdingsplan opgesteld. De reden hiervoor is dat de provincie Zuid-Holland (dat ook in dijkkring 15 is gelegen) hiervoor een plan wil opstellen, waarbij Utrecht wil aansluiten. De regionale Brandweer Utrechts Land zal in dat geval de projectleiding voor het opstellen van dit rampbestrijdingsplan op zich nemen. Ambtelijk is hierover overeenstemming, maar de wijziging van de oorspronkelijke planning moet nog door het dagelijks bestuur van de regionale brandweer worden goedgekeurd.

3.5 Toetsing en toezicht

3.5.1 Toetsingskaders en toetsing door de provincie

De Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding voorziet in een stevig fundament voor provinciaal toezicht op gemeenten én regio. Plantoetsing is daarbij een belangrijk instrument. Omdat gebleken is dat de afzonderlijke provincies er in het verleden verschillende interpretaties van het begrip toetsing op nahielden en derhalve op eigen wijze invulling gaven aan deze toetsing, hebben de provincies bij de minister van BZK aangegeven dat er behoefte bestond aan een wettelijk verankering van toetsingscriteria. De minister heeft deze criteria vastgelegd in het Besluit kwaliteitscriteria planvorming rampenbestrijding. Hierin worden eisen gesteld aan het gemeentelijk crisisbeheersingsplan, het rampenbestrijdingsplan, het regionaal beheersplan rampenbestrijding, alsmede aan de inhoud van de organisatieplannen van de regionale brandweer en de geneeskundige hulpverleningsdiensten. Op grond van het Besluit kwaliteitscriteria planvorming rampenbestrijding hebben de provincies gezamenlijk de toetsingskaders ontwikkeld. Utrecht heeft hier een wezenlijke bijdrage aan geleverd. Bij besluit van 12 oktober 2004 hebben gedeputeerde staten van Utrecht de toetsingskaders vastgesteld. De toetsingskaders zijn 'levende' documenten, die op grond van ervaringen en actuele ontwikkelingen kunnen worden aangepast. In juni 2006 zal daarom worden gestart met evaluatie en bijstelling van de toetsingskaders. Hierbij stelt de provincie zich op het standpunt dat planvorming – en in het verlengde daarvan de provinciale toetsing – geen doel op zich is, maar een instrument om de voorbereiding op crisisbeheersing een kwaliteitsimpuls te geven. Met de inwerkingtreding van de Wkr is het toetsingsbeleid veranderd. Bepaalde thema's worden diepgaander getoetst dan in het verleden. Met name het kwaliteitsniveau van de risico-inventarisatie en –analyse als onderdeel van het crisisbeheersingsplan en het hieraan gekoppelde beleid ten aanzien van de uitwerking hiervan in rampenbestrijdingsplannen vormt hierbij een speerpunt. Ook zal kritisch gekeken worden naar de wijze waarop gemeenten invulling geven aan risicocommunicatie en naar de kwaliteit van het opleidings- en oefenbeleid van de crisisbeheersingsorganisatie (bestuurlijk én ambtelijk).

Nieuw is de toetsing van het regionaal beheersplan rampenbestrijding en de organisatieplannen. Onder meer krijgen hierin de (strategische) beleidsmatige aanpak van de crisisbeheersing een structurele vorm, worden multidisciplinaire afspraken gemaakt, worden kwaliteit en capaciteit van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie beschreven en wordt een opleidings- en oefenplan vastgelegd. Omdat er nog geen ervaring is bij de toetsing van deze plannen zullen de provincies elkaar hierbij de komende periode moeten versterken, opdat in alle provincies een vergelijkbaar kwaliteitsniveau wordt nagestreefd.

Behalve dat de toetsing wordt geïntensiveerd, zijn er ook enkele bevoegdheden om aan de toezichthoudende taken te kunnen voldoen. Zo kunnen gedeputeerde staten en de commissaris van de Koningin gebruik maken van (ruime) wijzigings- en aanwijzingsbevoegdheden. Belangrijk instrument hiervoor is zijn de periodieke bestuurlijke rapportages aan de minister van BZK.

3.5.2 Stand van zaken ingediende plannen

3.5.2.a Crisisbeheersingsplannen gemeenten

De wettelijke termijn voor de gemeentebesturen om het crisisbeheersingsplan – dat voor 1 juli 2005 moest zijn vastgesteld – aan het college van gedeputeerde staten aan te bieden was 1 augustus 2005. Het is zeer verheugend dat alle Utrechtse gemeenten tijdig het gemeentelijk crisisbeheersingsplan ter toetsing hebben aangeboden. Hierbij zij opgemerkt dat conform afspraak één gemeente het plan in september zal toezenden. In het licht van het vele werk dat de gemeenten hebben verzet is dit een goede ontwikkeling. Uiteraard kan nog niet worden ingegaan op de kwaliteit van voorliggende plannen. Gedeputeerde staten zullen aan de hand van het toetsingskader de plannen beoordelen. De termijn die de wetgever hiervoor heeft gesteld is zes maanden. Uiteraard zal alles in het werk worden gesteld worden de plannen zo spoedig mogelijk te toetsen. Het eerstkomende half jaar zal dus veel capaciteit worden ingezet op de toetsing.

3.5.2.b Regionaal beheersplan

Het regionaal beheersplan rampenbestrijding is niet tijdig (dat wil zeggen vóór 1 augustus 2005) ingediend. Aangezien al eerder duidelijk werd dat deze termijn niet gehaald zou worden, is tussen regionale brandweer en provincie de afspraak gemaakt dat het beheersplan dan wel pas eerst in oktober 2005 bestuurlijk zou worden vastgesteld, maar dat op 1 juli 2005 wel een ‘ambtelijk vastgesteld’ beheersplan zou voorliggen. Dit was ook het geval maar de kwaliteit van het ambtelijk vastgestelde plan was echter onvoldoende om de toetsingscriteria van de provincie te kunnen doorstaan. De provincie heeft daarom de regio geadviseerd op grond van de provinciale bevindingen een nieuw beheersplan te maken. Dit proces is thans in volle gang. Er wordt vanuit gegaan dat de bestuurlijke vaststelling in oktober 2005 alsnog plaatsvindt. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal vooruitlopend op het eventueel gebruik maken van de wettelijke bevoegdheden bestuurlijk overleg tussen regionale brandweer en provincie worden gestart.

3.5.3 Inspectie Openbare Orde en Veiligheid

Vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdt de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV) toezicht op de wijze waarop de gemeenten, provincies en rijksoverheid invulling geven aan hun taken op het gebied van politie, politieonderwijs, brandweer en rampenbestrijding.

3.5.3.a Algemene doorlichting rampenbestrijding

In 2004 is de Inspectie OOV gestart met een algemene doorlichting van de voorbereiding op de rampenbestrijding in de Utrechtse hulpverleningsregio's. Dit toezicht door de Inspectie OOV onderscheidt zich van het toezicht door de provincies. De provincies zijn belast met de toetsing van de

planvorming van de crisisbeheersing, terwijl de Inspectie OOV toetst op welke wijze de hulpverleningsorganisaties daadwerkelijk invulling geven aan deze planvorming.

De algemene doorlichting rampenbestrijding is een gestandaardiseerd onderzoek dat wordt uitgevoerd door de Inspectie OOV, de Inspectie VROM en de Inspectie voor de Gezondheidszorg en eventueel de Inspectie Verkeer en Waterstaat en de Arbeidsinspectie. De algemene doorlichting richt zich op de voorwaarden die in de regio zijn geschapen om mogelijke rampen te kunnen voorkomen, te beperken en te bestrijden. Door het periodiek toetsen van de rampenbestrijding in de verschillende regio's, aan de hand van vooraf vastgestelde normen, ontstaat per regio een inzichtelijk beeld en is onderlinge vergelijking mogelijk. Op deze wijze willen de betrokken inspecties de kwaliteit van de voorbereiding op de rampenbestrijding stimuleren. De algemene doorlichting inspecteert de drie regionale hulpverleningsdiensten (brandweer, geneeskundige hulpverlening en politie) en de gemeentelijke diensten van vier geselecteerde gemeenten aan de hand van de volgende vragen:

- Hoe wordt omgegaan met de (externe) risico's binnen de regio?
- Hoe zijn de verschillende processen binnen de rampenbestrijding voorbereid?
- Hoe vindt in de voorbereidende fase aansturing van de rampenbestrijdingsorganisaties plaats?

De algemene doorlichting wordt in delen worden toegepast. De Inspectie OOV rapporteert na elk deel aan het regionale bestuur over noodzakelijk door te voeren verbeteringen, alvorens een volgende fase in te gaan. Daarmee is de doorlooptijd van de doorlichting afhankelijk van de prestaties van de regio.

In deel 1 wordt geïnventariseerd hoe drie kritische processen zijn voorbereid. Het betreft de opschaling van de rampbestrijdingsorganisatie, het (operationele) informatiemanagement en de coördinatie c.q. leiding. In 2005 zal de Inspectie OOV deze inventarisatie in de regio Utrecht afronden. De resultaten van deze inventarisatie zullen te zijner tijd ter kennis van de commissie Bestuur en middelen worden gebracht en worden overigens betrokken bij het door de provincie uit te voeren toezicht. In deel 2 van de algemene doorlichting vindt een zo realistisch mogelijke praktijktest op systeemniveau (simulatie) plaats, die inzicht moet leveren in het vermogen om de kritische processen in de acute fase van een ramp daadwerkelijk uit te voeren. In deel 3 wordt de voorbereiding van de rampenbestrijding in de regio op kwaliteit en uitvoering getoetst, waarbij naast de drie regionale hulpverleningsdiensten ook een viertal geselecteerde gemeenten wordt doorgelicht.

3.5.3.b Ontwikkeling toezicht op de voorbereiding van provincie bij de rampenbestrijding

Ook zal de Inspectie OOV vanaf 2005 invulling geven aan haar wettelijke toezichtstaak op de voorbereiding op de rampenbestrijding door de provincies. Daartoe inventariseert de Inspectie OOV momenteel de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de provincie in het kader van de rampenbestrijding. De inventarisatie is onderdeel van een breder onderzoek naar de (uitvoering van) de rampbestrijdingstaken van de provincie. Zo mogelijk zal een nulmeting verricht worden op basis waarvan het toetsingsinstrument verder vorm gegeven kan worden. In interprovinciaal verband zijn de provincies bij de ontwikkeling van dit toezicht betrokken. De verwachting is dat de Inspectie OOV eind 2005 zal starten met de nulmeting.

3.6 Communicatie

3.6.1 Voorlichting in crisissituaties

Tijdens en na de hoogwatercrises in 1995 en 1998 is in de Utrechtse regio de noodzaak gebleken om intergemeentelijk en multidisciplinair samen te werken op communicatiegebied. Hiertoe werd de projectgroep voorlichting bij rampen in het leven geroepen, met als doel te werken aan de verbetering van de crisiscommunicatie. De projectgroep onder leiding van het kabinet van de commissaris van de Koningin bestaat uit communicatieadviseurs van diverse Utrechtse gemeenten, van de drie operationele diensten en van de provincie Utrecht. Op ad hoc-basis, met vrijwillige deelname en grote inzet van diverse partijen, zijn de afgelopen jaren diverse producten ontwikkeld. De grote en brede inzet van communicatiemedewerkers door de hele provincie komt met name doordat communicatiemensen zich goed realiseren dat zij elkaar hard nodig hebben in tijden van crises. Zo is

in een paar jaar tijd een vrij hecht en efficiënt samenwerkingsnetwerk van communicatiedeskundigen op het gebied van crisiscommunicatie ontstaan.

In 1999 is het model draaiboek communicatie in crisissituaties (deelplan 18 gemeentelijk crisisbeheersingsplan: voorlichten en informeren) ontwikkeld; dit model is in 2004 aangepast aan nieuwe inzichten over crisiscommunicatie zoals die zijn opgedaan in crisissituaties en tijdens oefeningen. Verder heeft de projectgroep het convenant voorlichting in crisissituaties 2001 voorbereid. In dit convenant verplichten de Utrechtse burgemeesters elkaar tot het leveren van gemeentelijke bijstand ten behoeve van de voorlichting tijdens een crisis. Daarmee samenhangend beheert de projectgroep de poollijst rampenvoorlichting; op deze lijst staan per gemeente deskundigheids- en bereikbaarheidsgegevens van de voorlichters die tijdens een crisis op basis van het convenant voorlichting in crisissituaties door een burgemeester kunnen worden ingeschakeld. Voor deze voorlichters is een calamiteiten-doorlaatpas ontwikkeld en uitgegeven en er worden regelmatig bereikbaarheidsoefeningen gehouden. Ook organiseert de projectgroep diverse trainingen en oefeningen op gebied van crisiscommunicatie en symposia voor communicatieadviseurs ter versteviging van het netwerk voor crisiscommunicatie. Er wordt een project gestart ter ondersteuning van gemeenten bij het inrichten van hun Actiecentrum Crisiscommunicatie. Verder zullen bijeenkomsten worden georganiseerd met communicatiespecialisten van grote stake-holders (grote instellingen en bedrijven als de NS, elektriciteitsbedrijven, bedrijven met een risico, etc) over de noodzakelijke contacten tijdens crisissituaties.

3.6.2 Convenant calamiteitenzender

Een nieuw convenant voor de calamiteitenzender werd in juni 2004 vastgesteld en getekend door de Utrechtse burgemeesters, de commissaris van de Koningin en de voorzitter van RTV Utrecht. Het convenant is opgesteld door de projectgroep in samenwerking met RTV Utrecht en de drie operationele diensten (regionale brandweer, politie en GHOR). Aanleiding voor de wijziging van het convenant was de bestuurlijke wens tot verbetering van de afspraken met de regionale omroep voor het gebruik van de zender tijdens crisissituaties. In de praktijk is gebleken (ketelwagenincident Amersfoort, dijkverschuiving Wilnis) dat de procedure voor de inschakeling van de calamiteitenzender voor verduidelijking vatbaar was. In het nieuwe convenant is vastgelegd dat de inschakeling van de calamiteitenzender moet gebeuren met een door de burgemeester (of een ambtenaar namens hem) ondertekend bericht. Verder regelt het nieuwe convenant dat de burgemeester het begin en het einde van de periode vaststelt waarin de regionale omroep als calamiteitenzender fungeert. Ook is, anders dan het vorige convenant, het nieuwe document door alle burgemeesters en de commissaris van de Koningin gezamenlijk met RTV Utrecht gesloten. In de oude situatie had iedere gemeente een eigen regeling met de regionale radio getroffen. Ten slotte is de mogelijkheid tot het gebruik van een aantal nieuwe media, zoals teletekst en de website van RTV Utrecht, opgenomen in het nieuwe convenant. Inmiddels heeft de landelijke commissie voor verbetering van de rampenzenderfunctie (commissie Koetje) het Utrechtse convenant als voorbeeld genomen voor de manier waarop regio's afspraken kunnen maken met hun regionale omroep.

3.6.3 Publieksinformatienummer

Tot slot is op voorstel van de projectgroep voor alle Utrechtse gemeenten een contract afgesloten met callcenter SNT Nederland BV voor de beschikbaarstelling van een gratis 0800-publieksinformatienummer ten behoeve van publieksinformatie bij grote crises. Voor 2005/2006 staat een aantal producten op de planning van de projectgroep. Zo zal worden aangesloten bij de landelijk project om een speciale website te ontwikkelen die door gemeenten in crisissituaties kan worden gebruikt voor publieksvoorlichting. Voor de Utrechtse Veiligheidsregio zal bovendien een pool van webmasters worden opgezet voor het werken met een speciale crisiswebsite.

3.6.4 Multiteam

Bij crisisbeheersing zijn communicatie en het beschikken over actuele gegevens over de crisisbeheersingsorganisatie van essentieel belang. Door de ICT ontwikkelingen ondersteund, is enkele jaren geleden in de provincie Utrecht het systeem TeleBRAINS ontwikkeld. Een communicatie- en databasenetwerk voor alle partners in de rampenbestrijding. Enerzijds biedt het systeem de gelegenheid alle benodigde gegevens voor een effectieve crisisbeheersingsorganisatie toegankelijk te maken voor alle partners en deze gegevens op een eenvoudiger wijze actueel te houden. Het gaat dan om basisgegevens als telefoonnummers, maar ook om protocollen en procedures die zijn opgenomen in de gemeentelijke crisisbeheersingsplannen. Anderzijds is TeleBRAINS een communicatiemiddel in de acute fase. Door middel van logboeken, mails, situatierapporten en grafische schetsen kunnen alle partijen op dezelfde wijze worden geïnformeerd over (het verloop van) een crisis.

Aanvankelijk was TeleBRAINS opgezet vanuit de brandweerorganisatie en werden al snel de gemeenten en de provincie aangesloten op het netwerk. De provincie Utrecht heeft financiële bijdragen verstrekt om het systeem te ontwikkelen en te beheren. De ministeries van BZK en Economische Zaken hebben eveneens bijgedragen aan de ontwikkeling. Het beheer van het systeem ligt in de provincie Utrecht bij de regionale brandweer. Ruim een jaar geleden is een samenwerkingsverband met de brandweerregio Rijnmond in de provincie Zuid-Holland aangegaan. Het systeem heet sindsdien: Multiteam. Samen wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van het systeem en de introductie ervan bij de andere partners in de crisisbeheersing. Inmiddels wordt het systeem steeds meer gebruikt bij rampenoefeningen en bij de dagelijkse werkzaamheden van ambtenaren rampenbestrijding. De provincie Utrecht ondersteunt deze doorontwikkeling financieel. Zo wordt ondersteund dat gemeenten hun databestanden op Multiteam zetten en dat oefeningen worden georganiseerd waarbij Multiteam wordt gebruikt. Daarnaast wordt Multiteam momenteel door de provincie Utrecht gevuld met de gegevens uit het Register van Hulpverlenende Instanties.

Ook landelijk is steeds meer vraag naar een dergelijk systeem. Hoewel in het land van crisisbeheersing, met zijn gescheiden verantwoordelijkheden, iedereen geneigd is zelf het wiel uit te vinden, krijgt Multiteam steeds meer gehoor bij andere provincies. Maar ook internationaal bestaat steeds meer belangstelling. Zo is Multiteam in augustus door de autoriteiten in Keulen gebruikt voor de inzet van hulpdiensten tijdens de Wereldjongerendagen.

De provincie Utrecht maakt zich als partner in de crisisbeheersingsorganisatie hard voor het gebruik van Multiteam en de koppeling met andere systemen in het land.

3.7 Veiligheidsbeleid

3.7.1 Gemeentelijk veiligheidsbeleid

Vanuit het Regionaal College Politie Utrecht is een format ontwikkeld voor een door de gemeenten op te stellen integraal veiligheidsplan. De insteek van dit format is sociale veiligheid, criminaliteit en overlast door jeugd. Omdat in het regionaal college is afgesproken dat de toedeling van de zogenaamde "plusoptie" op de basisformatie voor een belangrijk deel zal worden gebaseerd op de veiligheidsplannen van gemeenten, hebben de meeste gemeenten inmiddels wel de beschikking over een veiligheidsplan dat gebaseerd is op dit format c.q. is een aantal gemeenten nog bezig om het veiligheidsplan vast te stellen. In deze plannen wordt het veiligheidsbeleid van de gemeente weergegeven en wordt inzichtelijk gemaakt welke rollen en verantwoordelijkheden de verschillende veiligheidspartners hebben binnen dit beleid.

Om het mogelijk te maken deze gemeentelijke veiligheidsplannen in de toekomst te kunnen vergelijken, is binnen het regionaal college een model afgesproken voor het uitvoeren van bevolkingsonderzoek ten behoeve van het gemeentelijke veiligheidsplan. Deze onderzoeken worden

veelal dit jaar voor het eerst gehouden. Landelijk en regionaal zijn echter al veel objectieve en subjectieve gegevens over veiligheid beschikbaar, in de vorm van de (landelijke) Politiemonitor 2004 en het Jaarverslag 2004 Politieregio Utrecht. Zoals eerder in deze notitie aangegeven zal, mede in het licht van de vanuit de Staten gestartte discussie over de Veranderende samenleving, de korpschef van de Politieregio Utrecht in de vergadering van de commissie BEM van 19 september 2005 een presentatie verzorgen over de trends rond veiligheid, enkele aansprekende projecten die de afgelopen tijd in gang zijn gezet, de knelpunten binnen het veiligheidsbeleid van politie, justitie en gemeenten en de mogelijke rol die de provincie op het gebied van veiligheid zou kunnen spelen.

Voor de jaren 2004-2008 is in de begroting van de provincie Utrecht een bedrag van € 50.000,-- opgenomen voor het stimuleren van het gemeentelijke integrale veiligheidsbeleid. In 2004 is dit bedrag voornamelijk ingezet in het kader van de stimuleringskrediet voor intergemeentelijke samenwerking op het gebied van rampenbestrijding. Om te bepalen op welke wijze de gelden in de komende jaren ingezet kunnen worden, wordt momenteel ambtelijk overleg gevoerd met de politieregio Utrecht en het bureau van de Veiligheidsregio Utrecht. Ook zouden de uitkomsten van de discussie in de Staten over de Veranderende samenleving hierbij een rol kunnen spelen. Gelet op de genoemde ontwikkelingen op het gebied van sociale veiligheid en de tour de force die gemeenten het afgelopen jaar hebben moeten leveren om te kunnen voldoen aan de nieuwe eisen aan de planvorming op het gebied van de rampenbestrijding, zal ook voor de jaren 2005-2007 aansluiting worden gezocht bij de bestaande activiteiten van de politieregio Utrecht en de Veiligheidsregio, en de behoeften vanuit de gemeenten. Zodra hierover meer duidelijk is, zal een bestedingsvoorstel aan de commissie BEM worden voorgelegd.

3.7.2 VeiligheidsVizier

In 2003 is door de provincie Zuid-Holland een digitaal programma ontwikkeld om een beeld te krijgen van de stand van zaken binnen de Zuidhollandse gemeenten betreffende de voorbereiding op rampenbestrijding en in beperkte mate het gemeentelijke veiligheidsbeleid. Daarnaast is door de VNG in het kader van het landelijke project Slagen voor veiligheid een zelfdiagnose-instrument ontwikkeld. Omdat werd onderkend dat deze instrumenten eenzelfde doel en doelgroep hadden, is door VNG en de provincie Zuid-Holland besloten beide instrumenten ineen te schuiven tot het programma VeiligheidsVizier. VeiligheidsVizier is vooral bedoeld voor gemeenten om te kijken hoe ver zij zijn met het rampbestrijdings- en veiligheidsbeleid. Ook is het mogelijk een benchmark uit te voeren met vergelijkbare gemeenten. De VNG heeft de provincies gevraagd het gebruik van VeiligheidsVizier door de gemeenten actief te stimuleren. Hoewel VeiligheidsVizier een zelfdiagnose-instrument is voor gemeenten, zijn de gegevens die beschikbaar komen door het gebruik van VeiligheidsVizier ook bruikbaar als kwaliteitsmonitoringssysteem in het kader van het bestuurlijke toezicht door provincies. Hierdoor kan de door de gemeenten gevreesde bestuurlijke drukte in het kader van rapportages mogelijk worden verminderd, wat voor gemeenten een extra stimulans kan zijn om VeiligheidsVizier te gaan gebruiken. Tijdens het overleg van de commissaris van de Koningin met de Utrechtse burgemeesters over veiligheid in november 2005 zal daarom een presentatie worden gegeven over VeiligheidsVizier.

Daarnaast wordt in interprovinciaal verband onderzocht in hoeverre VeiligheidsVizier tevens kan worden gebruikt voor beeldvorming over en benchmarking van het provinciale veiligheidsbeleid.

3.7.3 Provinciaal veiligheidsbeleid

De in 2002 vastgestelde nota Handhaving en veiligheid in de provincie Utrecht heeft het startsein gegeven voor de ontwikkeling van het veiligheidsbeleid in de provincie Utrecht. Met betrekking tot integrale veiligheid kan worden opgemerkt dat het onderwerp fysieke veiligheid een belangrijke plek heeft gekregen in de vier strategische plannen van de provincie Utrecht. Periodiek komt een werkgroep integrale veiligheid bijeen om de stand van zaken van de verschillende activiteiten op het

gebied van veiligheid te bespreken.

Op 29 juli 2003 is vastgesteld de nota Externe veiligheid. In deze nota, die onderdeel uitmaakt van het provinciale milieubeleidsplan, worden de actiepunten voor de komende jaren ter verbetering van het externe veiligheidsbeleid omschreven. Daarnaast heeft het Rijk in het kader van externe veiligheid extra middelen (€ 20 miljoen) beschikbaar gesteld voor het opstellen van provinciale uitvoeringsprogramma's voor externe veiligheid in 2004 en 2005. Na 2005 komt dit bedrag jaarlijks beschikbaar en er vindt nog overleg plaats over de verdeling van deze middelen over de provincies. Voor de besteding van deze Rijksmiddelen voor externe veiligheid, is door de provincie in overleg met de gemeenten, milieuregio's en Veiligheidsregio het Provinciale Uitvoeringsprogramma Externe veiligheid 2004-2005 opgesteld. Over de voortgang van de projecten uit dit uitvoeringsprogramma worden de commissies Water en milieu en Bestuur en middelen halfjaarlijks separaat geïnformeerd. In het uitvoeringsprogramma zijn vier projecten opgenomen te weten het transport van gevaarlijke stoffen/routing, de risico-inventarisatie stationnaire bronnen, ruimtelijke ordening en externe veiligheid en verantwoording groepsrisico. Daarnaast wordt thans met de partners overleg gevoerd over het uitvoeringsprogramma 2006 e.v. Bovenstaande projecten zullen in de uitvoeringsprogramma's vanaf 2006 moeten worden opgenomen, terwijl is afgesproken in elk geval ook het project saneringsprogramma (waarvoor gegevens die in het kader van de projecten risico-inventarisatie stationnaire bronnen, transport en ruimtelijke ordening en externe veiligheid de basis zullen vormen) in 2006 op te pakken.

In het nieuwe streekplan is een veiligheids- en waterparagraaf opgenomen. In de in 2005 vast te stellen handreiking bestemmingsplannen zijn de aspecten toets externe veiligheid, watertoets en veiligheidsparagraaf nader uitgewerkt.

In het kader van sociale veiligheid is een aantal projecten gestart en in uitvoering betreffende jeugd en veiligheid, de opstart van veiligheidshuizen en de maatschappelijke opvang van daklozen, de versterking van de ketenbenadering, de aanpak van zwerf- en risicjongeren en van veelplegers. Over de voortgang van deze projecten wordt afzonderlijk gerapporteerd via de Sociale agenda.

3.8 Bestuurlijke en ambtelijke overleggen over openbare orde en veiligheid

Elk half jaar voert de commissaris van de Koningin overleg met de Utrechtse burgemeesters over veiligheidsonderwerpen. De afgelopen twee jaar is onder andere gesproken over de gevolgen van de Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding, de stand van zaken van de lopende projecten van de Regionale Brandweer/Veiligheidsregio i.o., de gemeentelijke planvorming waaronder het model-crisisbeheersingsplan en de toetsing door de provincie daarvan, de oprichting van de Veiligheidsregio, het convenant Bestuurlijke Coördinatie bij rampen/RCBT, de risico-inventarisatie, onderzoeksrapporten van de Inspectie OOV, het convenant voor de calamiteitenzender en brandveiligheid.

Daarnaast is de commissaris van de Koningin als waarnemer vertegenwoordigd in het Regionaal College van de politie, het algemeen bestuur van de brandweerregio, de GHOR-regio en de Veiligheidsregio. De chef van het kabinet van de commissaris van de Koningin is als waarnemer aanwezig in het regionaal managementteam van de Veiligheidsregio.

Tot slot leggen de commissaris van de Koningin en een lid van het college van Procureurs-Generaal elk jaar een werkbezoek af aan de zogenaamde regionale driehoek van de Politieregio Utrecht, bestaande uit de korpsbeheerder, de korpschef en de Hoofdofficier van Justitie.

In interprovinciaal verband verloopt het bestuurlijke overleg over veiligheid via twee sporen: het overleg binnen de Kring van commissarissen van de Koningin en de in 2003 door het IPO ingestelde Adviescommissie handhaving en veiligheid.

Voorstellen voor de Kring van commissarissen van de Koningin worden ambtelijk voorbereid door de gezamenlijke Kabinetschefs en verschillende interprovinciale werkgroepen met wisselende samenstellingen.

Namens de provincie Utrecht is de commissaris van de Koningin lid van de IPO-Adviescommissie handhaving en veiligheid. De ambtelijke ondersteuning voor deze commissie vindt plaats in de

interprovinciale BOAG Handhaving en veiligheid, die onder voorzitterschap van de algemeen directeur van de provincie Utrecht staat. Namens de provincie Utrecht is een beleidsmedewerker OOV van het kabinet van de commissaris van de Koningin lid van de BOAG.

De commissaris van de Koningin in Utrecht is daarnaast één van de drie bestuurlijke provinciale vertegenwoordigers in het Strategisch Beraad Veiligheid (waar Rijk, IPO, VNG en Koepelorganisaties overleggen over veiligheid). Tot slot heeft de commissaris van de Koningin deel uitgemaakt van de Adviescommissie Coördinatie ICT bij Rampenbestrijding (ACIR), die de minister van BZK begin 2005 heeft geadviseerd over een effectieve, multidisciplinaire informatievoorziening bij grootschalig gezamenlijk optreden in de gedecentraliseerde eenheidsstaat.

3.9 Afstemmingsoverleggen OOV met Nationaal Coördinatie Centrum

Indien meerdere gemeenten betrokken zijn bij evenementen of incidenten waarbij de handhaving van de openbare orde en veiligheid in het geding zou kunnen zijn, vindt op initiatief van het Nationaal Coördinatie Centrum van het ministerie van BZK bestuurlijk afstemmingsoverleg plaats met onder andere de betrokken commissarissen van de Koningin. In overleg met politie en justitie worden afspraken gemaakt over bijvoorbeeld te nemen maatregelen en tolerantiegrenzen, ter ondersteuning van het lokale bevoegde gezag (burgemeesters en officieren van justitie) zodat zoveel mogelijk sprake is van een eenduidig optreden. In 2003/2004 hebben onder andere afstemmingsoverleggen plaatsgevonden over nucleaire transporten, de mogelijke maatschappelijke onrust in Nederland als gevolg van de oorlog in Irak, de droogte en het WK Jeugdvoetbal.

4. Acute fase (repressie)

Ten tijde van (dreigende) crises heeft de commissaris van de Koningin een drietal taken: bestuurlijke coördinatie (geven van aanwijzingen), informatieuitwisseling en bijstandsvoorziening.

4.1 Bestuurlijke coördinatie

In de acute fase – dat wil zeggen wanneer een ramp of crisis heeft plaatsgevonden dan wel plaatsvindt – heeft de commissaris van de Koningin een rol met name bij gemeentegrensoverschrijdende incidenten. Daarbij moet onderscheid worden gemaakt tussen zijn taken en bevoegdheden die zijn verbonden aan het ambt en zijn rol als voorzitter van het Regionaal Coördinerend Beleids Team (RCBT).

4.1.1 De commissaris van de Koningin

De commissaris van de Koningin kan in geval van een ramp, zwaar ongeval of crisis van een meer dan plaatselijke betekenis op grond van artikel 12 Wrzo een aanwijzing geven over het te voeren beleid ten aanzien van de bestrijding hiervan. De wet voorziet erin de belangen van de verschillende gemeenten indien nodig tegen elkaar af te wegen.

4.1.2 Regionaal Coördinerend Beleidsteam

In de provincie Utrecht heeft jarenlang discussie geweest over de bestuurlijke coördinatie bij gemeentegrensoverschrijdende incidenten. Dit is in 2004 doorbroken met het in leven roepen van een zogenaamd Regionaal Coördinerend Beleidsteam (RCBT). In juni 2004 hebben alle burgemeesters en de commissaris van de Koningin zich geëngageerd aan het Convenant RCBT. Dit convenant regelt de bestuurlijke coördinatie wanneer een ramp of een crisis zich (dreigt) uit te strekken naar meerdere gemeenten.

Uitgangspunt is dat de burgemeester altijd het opperbevel voert tijdens een crisis. Indien een crisis meer dan één gemeente treft of dreigt te treffen, krijgen de hulpverleningsdiensten in principe opdrachten van meerdere opperbevelhebbers. Om deze opdrachten te coördineren is in de Veiligheidsregio Utrecht i.o. het Regionaal Coördinerend Beleidsteam (RCBT) in het leven geroepen. Alle Utrechtse burgemeesters en de voorzitters van de operationele diensten hebben in het Convenant RCBT geregeld hoe, wanneer en in welke samenstelling het RCBT bijeenkomt. Het RCBT wordt voorgezeten door de commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht en bestaat verder uit een aantal afgevaardigden uit het bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht i.o.. Daarnaast zijn er ambtelijke adviseurs onder wie de kabinetschef van de commissaris van de Koningin.

Het Convenant RCBT is inmiddels van kracht, maar er moet nog veel energie worden gestoken in de (operationele) uitwerking hiervan. Dit zal de komende periode door de provincie samen met alle gemeenten en de Veiligheidsregio Utrecht i.o. worden opgepakt.

Er hebben zich overigens de afgelopen twee jaar in de provincie Utrecht geen crises voorgedaan waarbij de commissaris van de Koningin gebruik heeft gemaakt van zijn aanwijzingsbevoegdheden zoals die zijn opgenomen in de Wet rampen en zware ongevallen en de Politiewet (ten aanzien van de burgemeesters), of de Ambtsinstructie (ten aanzien van de Rijksfunctionarissen).

4.2 Informatieuitwisseling

Op basis van de bepalingen in onder andere de Wet rampen en zware ongevallen en de Ambtsinstructie is de commissaris van de Koningin ten tijde van een crisis belast met het verzorgen van de informatievoorziening tussen overheden en instanties die daarvoor in aanmerking komen. In dit kader heeft de commissaris van de Koningin een rol gespeeld bij de informatieuitwisseling over de vogelpest, de droogte, instructies rond het overlijden van de leden van het Koninklijk Huis, bewaking en beveiliging van personen en de maatschappelijke onrust als gevolg van de oorlog in Irak en de moord op Theo van Gogh.

4.3 Bijstand

De commissaris van de Koningin heeft een rol indien extra personeel of middelen van politie of brandweer ingezet dienen te worden en er daarbij een beroep moet worden gedaan op een andere regio. Indien een korps niet in de benodigde inzet kan voorzien, kan een burgemeester via de commissaris van de Koningin een verzoek om bijstand aan de minister van BZK doen om bijstand uit een andere provincie. Omgekeerd kan de situatie zich voordoen dat de minister een beroep doet op mensen of middelen van een korps uit de provincie Utrecht ten behoeve van een inzet in een andere provincie. Verder kan een verzoek om militaire bijstand aan de minister worden gedaan, bijvoorbeeld in hoogwatersituaties, of bij zoekacties naar vermiste personen. De procedures voor politie-, brandweer- en militaire bijstand zijn vastgelegd in respectievelijk de Politiewet, de Brandweerwet en de Wet rampen en zware ongevallen.

In de periode 2003-2004 zijn er verschillende gebeurtenissen geweest waarvoor bijstand is gevraagd of geleverd. Zo is twee keer brandweerbijstand gevraagd in verband met de dijkdoorbraak Wilnis en heeft Defensie bijstand geleverd in de vorm van een blushelicopter in verband met de bosbranden in de gemeenten Amerongen en Driebergen-Rijsenburg. Daarnaast is politiebijstand geleverd aan de gemeente Den Haag in verband met beveiligingstaken aldaar in verband met de Nederlandse bijdrage aan de internationale missie in Irak. Ook is de nodige bijstand geleverd in verband met diverse voetbalwedstrijden, demonstraties en ontruiming, nucleaire transporten en het EU-voorzitterschap van Nederland en de daarmee samenhangende EU-top in Groningen en Maastricht. Tot slot is de politieregio Utrecht ingezet bij de handhaving van de openbare orde en veiligheid in verband met het overlijden van HKH Prinses Juliana en ZKH Prins Bernhard, alsmede bij hun bijzettingen in de Nieuwe Kerk in Delft.

De geleverde politiebijstand in 2003/2004 ziet er getotaliseerd als volgt uit:

Voetbalgerelateerd	20
OOV-gerelateerd	25
Overig	<u>10</u>
Totaal	55

5. Nazorg

5.1 Afleggen politieke verantwoording

De commissaris van de Koningin zal tijdens en na een crisis Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten informeren en verantwoording afleggen over het gevoerde beleid.

5.2 Evaluatie

Na iedere ramp of crisis waarbij de provincie een rol heeft gehad, zal de bestrijding en afhandeling ervan worden geëvalueerd, en net als bij oefeningen zullen de leerpunten ter hand moeten worden genomen en waar nodig zullen de uitkomsten worden vertaald in de procedures en plannen. In het kader van de uitwerkingen van het Provinciaal Coördinatie Plan zal hiervoor een vaste systematiek worden ontwikkeld.

5.3 Nazorg voor bij crisisbeheersing betrokken medewerkers

De medewerkers die ten tijde van de crisissituatie hebben opgetreden en onder stresssituaties hebben gefunctioneerd zullen nadien moeten worden opgevangen en mogelijk begeleid. Ook zal zorg moeten uitgaan naar medewerkers - en hun familieleden - van de provinciale organisatie die mogelijk persoonlijk betrokken zijn geweest bij de crisis of ramp. Dit zal in een draaiboek bij het Provinciaal Coördinatie Plan worden uitgewerkt

5.4 Faciliteren

Bij grote incidenten of rampen kan de provincie de getroffen gemeente(n) in faciliterende zin bijstaan door bijvoorbeeld een herdenkingsdienst te organiseren of ondersteuning te bieden bij het opzetten van een informatie- en/of adviescentrum.

6. Financiële verantwoording

Na de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam is de aandacht voor veiligheid enorm toegenomen. De overheid werd hard geconfronteerd met het falen van de crisisbeheersingsorganisatie. Zowel in de voorbereiding op crises als de bestrijding van crises was nog veel te verbeteren. Ook het bestuur van de provincie Utrecht heeft dit ingezien en extra budget beschikbaar gesteld voor dit doel. In deze paragraaf zal uiteen worden gezet welke budgetten voor rampenbestrijding beschikbaar zijn en wat wordt gedaan met deze middelen. De verantwoording over de inzet van middelen op het provinciale veiligheidsbeleid vindt afzonderlijk plaats (voortgangsrapportage over provinciaal uitvoeringsprogramma externe veiligheid en verder de jaarcyclus voor wat betreft verkeersveiligheid, sociale veiligheid etc.).

- ❑ Rampenbestrijding algemeen: structureel budget € 95.000 (begroting 2005)

Dit budget wordt deels gebruikt om extra formatie te kunnen betalen die als gevolg van de nieuwe taken, door de invoering van de Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding (Wkr), nodig was. Daarnaast wordt dit budget gebruikt om werkzaamheden te faciliteren. Zo is, onder voorzitterschap van de provincie, een nieuw model gemeentelijk crisisbeheersingsplan ontwikkeld. Ook wordt periodiek geoefend en zijn de medewerkers van het kabinet van de commissaris van de Koningin opgeleid.

Om de veerkracht in de organisatie te houden, zijn ook de provinciale diensten betrokken bij crisisbeheersing. De crisiscoördinatoren per dienst zijn evenals het college van GS en de DR – via verkorte training – voorbereid op hun rol bij crises.

- ❑ Brandveiligheid; budget beschikbaar gesteld t/m 2005

Na de cafébrand in Volendam bleek dat het in Nederland slecht was gesteld met de vergunningverlening en handhaving van zogenaamde gebruiksvergunningplichtige instellingen als horeca, scholen, ziekenhuizen etc. Ook in de provincie Utrecht was de achterstand aanzienlijk. Enerzijds veroorzaakt door een ingewikkelde administratieve procedure. Anderzijds doordat onvoldoende middelen beschikbaar waren voor brandpreventie. Dat is de reden geweest dat de provincie Utrecht destijds een miljoen gulden beschikbaar heeft gesteld voor een periode van vier jaar om een bijdrage te kunnen leveren aan het inlopen van de achterstand.

Allereerst is een beleidskader ontwikkeld voor brandpreventie en is een pool opgezet van preventisten die aan de slag gingen met vergunningverlening. Ook zijn via deze subsidie opleidingen betaald van preventisten die in de diverse gemeenten actief waren of werden aangesteld.

Inmiddels is het brandpreventiebeleid onderdeel van de veiligheidsregio Utrecht en is een deel van het subsidiegeld aangewend om de opbouw van de veiligheidsregio te realiseren.

- ❑ Informatievoorziening rampenbestrijding: structureel € 45.000

Deze middelen worden besteed om Multiteam (zie hierover de aparte paragraaf) te vullen met data (bijv. Register van Hulpverlenende Instanties) en te beheren. Daarnaast worden gemeenten ondersteund bij het organisatie van oefeningen met Multiteam.

- ❑ Clustering ambtenaren rampenbestrijding € 25.000 t/m 2006

De gemeenten zien zich gesteld voor een forse taak ten aanzien van crisisbeheersing. De Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding heeft het takenpakket van gemeenten nog extra belast. Helaas hebben de meeste gemeenten individueel onvoldoende slagkracht en middelen om al deze taken zelfstandig te kunnen uitvoeren. Daarom wordt door de commissaris van de Koningin gepleit voor intergemeentelijke samenwerking. Dit heeft inmiddels vorm gekregen. Op brandweerdistrictsniveau wordt gezamenlijk opgeleid, geoefend en gewerkt aan rampenplannen en rampbestrijdingsplannen. Ook bij daadwerkelijke crises kunnen gemeenten elkaar ondersteunen. Voor dit doel is een subsidie

beschikbaar gesteld van € 25.000,-- per jaar. De districten hebben hier dankbaar gebruik van gemaakt en hebben met dit subsidiegeld gezamenlijke opleidingen en oefeningen georganiseerd.

□ Ontwikkeling risicokaart € 50.000 t/m 2007

De provincie Utrecht beschikte als één van de eerste provincies over een digitale risicokaart. Inmiddels is bij wet vastgelegd dat alle provincies dienen te beschikken over een risicokaart. In IPO verband wordt een format ontwikkeld en wordt de kaart technisch beheerd. Ook de Utrechtse kaart zal binnenkort worden omgezet naar dit landelijk format. Het bedrag van €50.000,-- is de jaarlijkse bijdrage aan het IPO, bedoeld om de ontwikkeling en het beheer van de kaart te financieren.

□ Veiligheidsplannen gemeenten: € 50.000 t/m 2007

De Wkr is vooral gericht op rampenbestrijding. Veiligheid is echter breder dan dat. Ook sociale veiligheid en externe veiligheid (elders uitgelegd in deze notitie) zijn voor gemeenten van belang om vorm en inhoud te krijgen. Om deze verbreding van het veiligheidsbeleid te stimuleren waardoor ook colleges en raden in de gelegenheid worden gesteld integrale afwegingen te kunnen maken, is dit jaar begonnen met een veiligheidsmonitor. De resultaten treft u aan in deze notitie. Op basis van deze monitor zal worden gekeken naar de behoefte aan ondersteuning van de provincie, die hierin geen wettelijke taak heeft. Om initiatieven van gemeenten te kunnen ondersteunen is € 50.000,-- per jaar beschikbaar gesteld.

□ Veiligheidsbureau € 75.000 incidenteel voor 2005

De Veiligheidsregio Utrecht wordt ondersteund door een veiligheidsbureau, bestaande uit een aantal formatieplaatsen. Aan de opbouw van dit bureau is door zowel het ministerie van BZK als de provincie Utrecht bijgedragen in 2005. Het is de bedoeling dat de gemeenten deze kosten vanaf 2006 zelf voor hun rekening nemen.

7. Samenvatting van de behaalde resultaten in de afgelopen twee jaar en de activiteiten voor de komende twee jaar

Behaalde resultaten

Zoals in bovenstaande notitie is aangegeven zijn de volgende resultaten tijdens de afgelopen twee jaar behaald:

- vorming Utrechtse Veiligheidsregio
- convenant Regionaal Coördinerend Beleidsteam
- nieuw provinciaal coördinatieplan
- ontwikkeling model gemeentelijk crisisbeheersingsplan (voorheen rampenplan)
- 33 nieuwe gemeentelijke crisisbeheersingsplannen
- toetsingskader crisisbeheersingsplan, rampbestrijdingsplan, regionaal beheersplan en calamiteitenplan waterbeheerders
- intensivering toetsing crisisbeheersingsplannen en toezicht door GS
- toetsing calamiteitenplannen beheerders waterstaatswerken
- jaarlijks bestuurlijke oefeningen
- driemaandelijkse deelname aan landelijke oefening van de communicatiemiddelen (w.o. het nationaal noodnet) tussen Rijk, provincie, gemeenten en overige partners
- risico-inventarisatie (w.o. kwetsbare objecten/ brandveiligheid)
- plan afschakeling energienet tijdens noodsituaties
- ontwikkeling landelijk model risicokaart
- ontwikkeling overstromingsscenario's
- provinciebreed netwerk voorlichters in crisissituaties
- convenant voorlichting in crisissituaties
- convenant voor de calamiteitenzender
- provinciebrede inzet callcentre publieksinformatie tijdens crises
- beschikbaarheid 0800 nummer voor alle gemeenten
- ontwikkeling en toepassing crisisprogramma MultiTeam
- nota externe veiligheid provincie Utrecht
- vaststelling Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV)
- voorzitterschap van werkgroep programmaleiders Externe Veiligheid van de provincies en deelname aan voorbereiding van voorstellen voor structurele financiering voor de periode 2006 en 2010
- advisering over externe veiligheid in ruimtelijke plannen
- opstellen routing gevaarlijke stoffen
- opstellen IPO-reactie op de Ketenstudie naar probleemstoffen (w.o. LPG en ammoniak) en op de nota Vervoer gevaarlijke stoffen

Toekomstige activiteiten

Naast de reguliere werkzaamheden van het kabinet van de commissaris van de Koningin, zullen de komende twee jaar de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- (financieel) bevorderen van intergemeentelijke en regionale samenwerking
- leveren van ambtelijke capaciteit aan multidisciplinaire projecten van de Veiligheidsregio
- leveren voorzitter en secretaris voor projectgroep optimaliseren en actualiseren model-crisisbeheersingsplan
- actieve meedenkrol en faciliterende bijdrage aan Veiligheidsregio
- bijdrage leveren aan opstellen model-rampbestrijdingsplannen overstromingsrisico's
- uitwerking Provinciaal CoördinatiePlan: provinciaal draaiboek voorlichting bij rampen, opleidings- en oefenplan, nadere uitwerking wettelijke taken provincie en rol provinciale diensten, vaste systematiek voor evaluatie, draaiboek nazorg

- operationele uitwerking RCBT-convenant
- bijdrage leveren aan ontwikkelen interprovinciaal opleiding- en oefenbeleid
- toetsen: crisisbeheersingsplan gemeenten, regionaal beheersplan, organisatieplannen en calamiteitenplannen en oefenbeleid waterbeheerders
- diverse bestuurlijke crisisoefeningen
- aanpassen van procedures aan evaluatiepunten oefeningen en crisis
- onderzoek naar stand van zaken gemeentelijk brandveiligheidsbeleid
- implementeren IPO-model risicokaart in provincie Utrecht

- vullen van het RisicoRegister Gevaarlijke Stoffen bij het RIVM
- meewerken aan toezicht door Inspectie OOV op voorbereiding op rampenbestrijding door de provincie
- beheer poollijst rampenvoorlichting en houden bereikbaarheidsoefeningen
- organiseren trainingen en oefeningen op gebied crisiscommunicatie
- ondersteunen gemeenten bij inrichting Actiecentrum Crisiscommunicatie
- stakeholderbijeenkomsten communicatiespecialisten
- ontwikkelen website publieksvoorlichting
- opzetten pool webmasters
- doorontwikkeling Multiteam, koppeling met andere systemen en introductie bij andere partners in crisisbeheersing
- vullen Multiteam met Register van Hulpverlenende Instanties
- bestedingsvoorstel commissie BEM inzake budget stimuleren integrale veiligheidsplannen gemeenten
- promoten VeiligheidsVizier.
- Er zal in samenwerking met gemeenten, politie, justitie en ggz-instellingen een provinciebrede aanpak worden geïmplementeerd van veelplegers met een psychiatrische achtergrond wat leidt tot een meetbare vermindering van de overlast
- Er zullen in de provincie vier bovenlokale oggz-meldpunten worden opgezet. Deze meldpunten coördineren de hulp voor mensen die zichzelf verwaarlozen of voor overlast zorgen. Dit leidt tot een betere begeleiding van deze kwetsbare burgers en tot minder ervaren overlast.
- Er zal een aanpak worden doorgevoerd die in Utrecht leidt tot minder huisuitzettingen en betere begeleiding van daklozen en zodoende tot minder overlast
- In Amersfoort worden risicjongeren volgens de methodiek van Nieuwe Perspectieven begeleid
- Realisatie van een veiligheidshuis in Amersfoort gericht op de versterking van de ketenaanpak op het terrein van risicojeugd. In dat project werken politie, justitie, de reclassering, de Raad voor de Kinderbescherming, gemeente Amersfoort en provincie samen.
- Het project Dagbesteding (i.s.m. de gemeente Utrecht) start in het najaar 2005 en geeft in de komende twee jaar 100 risicjongeren een nieuwe start.